Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • №181 (7071). • 22 сентябрь, 1979 йил • ШАНБА • Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1979 ЙИЛ 20 СЕНТЯБРДА «СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ» ГАЗЕТАСИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН «ПАХТА ТЕРИШНИ ПОТОК УСУЛДА ТАШКИЛ ЭТАЙЛИК!» МАВЗУИДАГИ ИЛҒОР ТАЖРИБА САҲИФАСИ ТЎҒРИСИДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, эълон қилинган материалларда Жиззах области хўжаликларининг пахтани машинада йиғиб-териб олиш ва тайёрлашни ташкил этиш борасидаги тадбирлари тўғрисида ҳикоя қилинади. Бу тадбирлар ҳосилни индустриал усулда йиғиб-териб олишдан иборат илғор тажрибани оммалаштириш ишида муҳим аҳамиятга эгадир. Область терим-транспорт отрядлари ёрдамида машина-механизмлардан фойдаланишни ташкил этиш формаларини такомиллаштириб, бу йил етиштирилган ҳосилнинг 85 процентини машиналарда териб олиш, давлатга пахта сотиш планини 25 октябргача, социалистик мажбуриятни эса Улуғ Октябрнинг 62 йиллигигача бажариш вазифасини ўз олдига қўймоқда.

Қарорда Жиззах области хўжаликларининг пахта теришни поток усулда ташкил этиш ва уни қисқа муддатларда нобудгарчиликка йўл қўймай йиғиб-териб олиш ва тайёрлаш борасидаги иш тажрибаси ва тадбирлари маъқулланди. Область, шаҳар ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати, Автомобиль транспорти, Тайёрлаш министрликларига, қишлоқ хўжалиги моддий техника таъминоти давлат комитетига, «Главсредазирсовхозстрой»га, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳамда раҳбарларига «Сельская жизнь» газетасида эълон қилинган мазкур материалларни муҳокама қилиш, Жиззах области хўжаликларининг пахтани индустриал усулда йиғиб-териб олиш борасидаги тажрибасидан ҳамма жойда фойдаланиш топширилди. Терим техникасидан самарали фойдаланиш учун шарт-шароитларни вужудга келтириш мақсадида ғўза дефолиациясини ниҳоясига етказишни жадаллаштириш, пахта териш машиналарини тезроқ ишга тушириш юзасидан қўшимча тадбирлар кўрилсин. Шу билан бирга етиштирилган бутун пахта ҳосилини ёғин-сочин бошлангунга қадар териб олиш, ҳосилнинг пухта асралишини таъминлаш учун мавжуд барча меҳнат ресурслари сафарбар этилсин.

Республика ва область газеталарининг редакцияларига 20 сентябрда «Сельская жизнь» газетасида эълон қилинган «Пахта теришни поток усулда ташкил этайлик!» мавзуидаги илғор тажриба саҳифасини кўчириб босиш таклиф қилинди. Бундан буён матбуотда, радио эшиттиришлари ва телевидение кўрсатувларида илғор колхозлар, совхозлар, терим-транспорт отрядларининг ҳосил йиғим-теримидаги ютуқлари ёрқин ва ишонтирарли қилиб ёритилсин, иш усуллари ва методлари, меҳнатни ташкил этишнинг илғор формалари чуқур ва тўлиқ очиб берилсин, пахтакорлар, пахта тозалаш саноати ва транспорт ташкилотлари ходимларининг меҳнатдаги ҳамкорлигининг самарадорлиги, ҳосилни қисқа муддатларда нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун, давлатга 5 миллион 700 минг тонна юқори сифатли пахта топшириш учун ўтказилаётган социалистик мусобақанинг бориши кенг кўрсатилсин.

(«Сельская жизнь» газетаси материаллари «Тошкент ҳақиқати»нинг 2-бетида берилмоқда).

Ҳурмат Фозилова билан Соҳиба Йўлдошева — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг кўп минг килограммчи теримчилари. Уларнинг ҳар бири кунига 110 килограммдан ошириб пахта териб, хирмонга тўкмоқда.

А. Абалян фотоси.

ПАХТАЗОР — МАРДЛАР МАЙДОНИ

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ТЕРИМ МАШИНАЛАРИ ИШГА ТУШДИ

Бекобод районидаги «Ленинград» совхози механизаторлари районда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юбордилар. Совхознинг биринчи бўлимидан ўрток Мақсуда Мирвалиева бошлиқ бригада далаларида бешта зангори кема ишламоқда.

Хўжаликда қўл терими ҳам жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу соҳада район маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг ходимлари катта ёрдам бермоқдалар. Комбинат ишчиларидан Маҳмуд Нурматов, Мамлакат Элчиева, Муҳаббат Дадабоевалар бир кунда 140—180 килограммга етказиб пахта термоқдалар.

КЎЧМА УСТАХОНАЛАР

Чиноз авторемонт заводининг инженер-техник ходимлари районидаги Энгельс номли колхозда терим техникасига эҳтиёт қисмлари етказиб бериш, ремонтни сифатли ўтказишда колхоз механизаторларига яхши ёрдам бермоқдалар. Махсус ремонтчилар бригадаси пахтакорлар хизматида.

ҚИРҚ ҚИЗ ПАХТАЗОРДА

Бўка районидаги маиший хизмат кўрсатиш комбинати ходимлари 40 қиздан иборат зарбдор комсомол ёшлар отряди ташкил этди. Отряд аъзолари мавсумда 5 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олишди. Дастлабки кунда уларнинг ҳар бири 90—100 килограммдан пахта теришди. Ш. Кубаева, И. Худоёрова, Н. Гулмамедова, Н. Примова каби чеварлар 150—160 килограммга етказиб пахта теришмоқда. Улар «Кўкорол» совхози деҳқонларига кўмаклашмоқдалар.

ДЕФОЛИАЦИЯ СИФАТЛИ ЎТКАЗИЛДИ

Чиноз районидаги Янгиобод совхозининг Ҳ. Қўлдошев бошқараётган бригадаси даласида ҳам машина терими бошлаб юборилди. Бригаданинг Т. Қорабоев, С. Исоқов сингари ишчан механизаторлари мавсумда 100 тоннага етказиб пахта териш мажбуриятини олишган. Шунингдек, хўжаликнинг чевар қизларидан У. Холматова, Т. Акрамовалар кунига 200 килограммга етказиб «оқ олтин» теришмоқда. Бу хўжаликнинг фидокор пахтакорлари гектаридан 50 центнердан пахта етиштириш юзасидан социалистик мажбурият олишган.

БАЛЛИ, АЗАМАТЛАР

Оққўрғон районида ҳам дефолиация ниҳоясига етди.. Пландаги 19031 ўрнига 19050 гектар ерда дефолиация ўтказилди. «Ленинобод» колхози ва «Ленинизм», «Партия XX съезди», С. Сегизбоев номли ҳамда «Оққўрғон» совхозларида бу иш барвақт тугалланди.

Хўжаликларда қўл терими жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Ҳамид Олимжон номли колхознинг чевар теримчиларидан Г. Мустафоева, З. Ҳалимовалар кунига хирмонга 150—200 килограммдан пахта тўкмоқдалар.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ЮЗАСИДАН 21 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий пахта тайёрлаш ҳажмига нисбатан процент ҳисобида)

Янгийўл	0,60	2,92
Чиноз	0,52	2,56
Бекобод	0,48	2,44
Бўка	0,51	2,14
Пискент	0,50	2,09
Оққўрғон	0,44	2,08
Ўрта Чирчиқ	0,22	0,86
Коммунистик	0,17	0,58
Ғалаба	0,12	0,43
Область бўйича:	0,40	1,79

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗАНИ ДЕФОЛИАЦИЯ ҚИЛИШ ЮЗАСИДАН 21 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — бир кунда; учинчи устун — жами (планга нисбатан процент ҳисобида).

Оққўрғон	15,2	117,7
Бекобод	11,8	111,2
Ғалаба	8,4	109,8
Бўка	7,6	108,3
Пискент	10,6	107,8
Янгийўл	10,6	103,0
Чиноз	12,2	101,2
Ўрта Чирчиқ	12,9	75,7
Коммунистик	15,4	69,9
Область бўйича:	11,3	104,4

Ўрток Л. И. Брежневнинг Днепропетровскда бўлиши

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 21 сентябрь куни Днепропетровскка келди. Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Щербицкий, Днепропетровск область партия комитетининг биринчи секретари Е. В. Качаловский, шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. П. Ошко, область партия комитети бюросининг аъзолари, меҳнаткашларнинг вакиллари кутиб олдилар.

Л. И. Брежнев В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди ва шаҳар бўйлаб сайр қилди. У бир қанча саноат объектлари билан танишди, янги уй-жойлар қурилаётган районларни бориб кўрди. Днепропетровск аҳолиси уни қизғин ва самимий табриклаб турди.

(ТАСС).

МАЛАЙЗИЯ БОШ МИНИСТРИ Х. ОНН КРЕМЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Совет Иттифоқига расмий визит билан келган Малайзия Бош министри Х. Онни 20 сентябрь куни Кремлда қабул қилдилар.

Дўстона суҳбат вақтида Совет—Малайзия муносабатларининг аҳволи ва турли соҳаларда бу муносабатларни ривожлантириш истиқболлари тўғрисида фикрлашиб олинди. Бу муносабатларни тенг ҳуқуқлилик, ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатларини ўзаро ҳурматлаш, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ишида ҳамкорлик қилиш асосида янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришга ҳар икки томон интилади, деб изҳор этилди.

Бир қанча муҳим халқаро проблемалар ҳусусида СССР билан Малайзиянинг тутган позициялари бир-бирига яқинлиги мамнуният билан қайд этилди ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ҳамда қуролсизланиш борасида конкрет натижаларга эришиш учун барча давлатларнинг зўр куч-ғайрат сарфлашлари ғоят зарур эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи Жануби-Шарқий Осиё халқларининг ўз миллий мустақиллигини ва мустақил ривожланишини мустаҳкамлаш йўлидаги интилишларини уларнинг шу регионда кескинликни юмшатишга қаратилган куч-ғайратини қўллаб-қувватлашини билдирди. У империалистларнинг ва улар билан иттифоқ тузган кучларнинг кирдикорлари Жануби-Шарқий Осиёнинг тақдири учун хатарли эканлигига, бу кучларнинг қурол ёрдамида ва бошқа воситалар билан ўзга халқларни ўз талабларини бажаришга мажбур этиш, Ҳинди—Хитой давлатлари билан АСЕАН мамлакатлари ўртасига нифоқ солиш йўлидаги уринаётганликларига эътиборни жалб этди. Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг олий мақсади, деди Л. И. Брежнев, тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилишдан, тараққиёт самараларидан барча халқларнинг фойдаланишини ва ўз турмушини эркин қуриш имкониятини таъминлашдан иборатдир.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин иштирок этди.

(ТАСС).

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

ЎЗБЕКИСТОН КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети районлар, совхозлар. колхозлар ўртасида йиғим-теримни уюштириш ва давлатга пахта сотиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 21 сентябргача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Янгийўл районига** (район партия комитети секретари А. П. Алимов, район ижроия комитети раиси И. М. Шубладзе, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи В. П. Еремеев, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси С. Шамшиев, район комсомол комитетининг секретари А. Убайдуллаев, «Ташоблсельхозтехника» район бирлашмаси бошқарувчиси А. Иброҳимов ўртоқлар) берилди. Бу район меҳнаткашлари давлатга пахта сотиш йиллик ҳажмини 2,92 процент бажардилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бекобод районидаги «Ленинград» совхозига** (директори Х. Қаҳрамонов, партия ташкилоти секретари Е. Дарибоев, ишчилар комитети раиси А. Тўрақулов, комсомол ташкилоти секретари Р. Ўсаров ўртоқлар) берилди. Бу совхоз ишчилари давлатга пахта топшириш йиллик ҳажмини 6,45 процент бажардилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бўка районидаги «Партия XX съезди»** колхозига (раиси М. Хаитбоев, партия ташкилоти секретари Р. Абдураимов, касаба союз комитети раиси А. Собиров, комсомол ташкилоти секретари А. Воиров ўртоқлар) берилди. Бу колхоз аъзолари давлатга пахта сотиш йиллик ҳажмини 6,02 процент бажардилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Янгийўл районидаги Ленин номли колхозга** (раиси Н. Авазов, партия ташкилоти секретари Ш. Абдукаримов, касаба союз комитети раиси К. Тожибоев, комсомол ташкилоти секретари Ф. Деҳқонова ўртоқлар) берилди. Бу колхоз аъзолари давлатга пахта сотиш йиллик ҳажмини 5,34 процент бажардилар.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Янгийўл районига, Бўка районидаги «Партия XX съезди» ва Янгийўл районидаги Ленин номли колхозларга, Бекобод районидаги «Ленинград» совхозига биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҲАР ЙИЛИ «ЧЕГАРАЧИЛАР КУНИ» БАЙРАМИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Чегара қўшинларининг жанговар хизматларини ва уларнинг СССР давлат чегараларини қўриқлашдаги муҳим ролини ҳисобга олиб, «Чегарачилар куни» байрами белгилансин.

«Чегарачилар куни» ҳар йили 28 майда — В. И. Ленин «Чегара соқчилигини таъсис этиш тўғрисида»ги декретни имзолаган кунда байрам қилинсин.

Шу куни ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одесса, Новороссийск, Керчь, Тулада, қаҳрамон қалъа Брестда, шунингдек Владивосток, Хабаровск, Чита ва Петропавловск-Камчаткада байрам мушакбозлиги ўтказилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1979 йил 21 сентябрь.

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА РАСМИЙ ВИЗИТИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

МАЛАЙЗИЯ БОШ МИНИСТРИ ДАТУҚ ХУССЕЙН ОНН

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Малайзия Бош министри Датук Хуссейн Онн мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Датук Хуссейн Онн Малайзиянинг таниқли давлат ва сиёсий арбоби. 1922 йил 12 февралда туғилган, Малайзия, Ҳиндистон ва Англияда таълим олган.

Қирқинчи йилларнинг охирларидан бошлаб сиёсий ишга актив қўшилди ва мамлакатнинг етакчи Бирлашган Малайзия миллий ташкилоти партиясининг раҳбарларидан бири бўлиб қолди. 1969 йилда парламент аъзолигига сайланди.

1970 йилдан бошлаб Малайзия ҳукумати составидадир. Маориф, савдо ва саноат, молия министрликларига бошчилик қилди. 1973 йилдан бошлаб эса Бош министр ўринбосари лавозимини эгаллади. 1976 йилда Малайзиянинг Бош министри бўлди. У айни вақтда Бирлашган Малайзия миллий ташкилоти партиясининг президенти ҳамдир.

Х. Онн бошчилигидаги Малайзия ҳукумати сиёсий тузумидан қатъий назар барча мамлакатлар билан дўстона муносабатларни ривожлантириш учун курашмоқда. СССР билан Малайзия 1967 йил 3 апрелда дипломатия муносабатларини ўрнатдилар.

Совет кишилари Малайзия Бош министри Х. Оннинг мамлакатимизга келишини табриклаб, унинг СССРга қилган визити ялпи тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатлари йўлида Совет Иттифоқи билан Малайзия ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлашга ва янада ривожлантиришга хизмат қилади, деб умид билдирадилар.

ТАЙЁРЛОВЧИЛАР ҲИССАСИ

Оққўрғон район тайёрлов идораси ходимлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш бўйича ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили планини муддатидан илгари адо этдилар. Улар помидор, тухум тайёрлаш планларини 1,5 ҳисса ошириб бажардилар. Шунингдек, карам, пиёз, жун ва бошқа маҳсулотлар харид қилиш бўйича белгиланган топшириқлар ҳам муваффақиятли ўринланди.

Тайёрловчилар ўнинчи беш йиллик бошидан бери 13,5 минг тоннадан зиёд сабзавот, 36,5 минг тонна полиз маҳсулотлари, 4 миллион донадан кўпроқ тухум, 1224 центнер жун харид қилдилар.

М. МИРКАМОЛОВА.

Совет—Малайзия музокаралари

21 сентябрь куни Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Малайзия Бош министри Датук Хуссайн Онн билан музокаралар ўтказди.

Самимий ва хамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар чоғида томонлар тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик актуал халқаро проблемалари юзасидан фикрлашиб олдилар. Томонлар халқаро кескинликни юмшатиш жараёни, уни жаҳоннинг ҳамма районларига, шу жумладан Осиё қитъасига тарқатиш катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Жануби-Шарқий Осиёдаги аҳволни муфассал муҳокама этиш чоғида бу регионда тинчлик ва стабилликни таъминлаш, бу ерда яшайдиган ҳамма халқлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини йўлга солиш ва ривожлантириш муҳимлиги қайд этилди:

Совет — Малайзия икки томонлама муносабатлари масалаларининг кенг доираси юзасидан фикрлашиб олинди. Томонлар Совет Иттифоқи билан Малайзия халқларининг манфаатлари йўлида иқтисодий, савдо-сотиқ, илмий-техникавий соҳалар ва бошқа соҳаларда тенг ҳуқуқли ўзаро манфаатли муносабатларни мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириб бориш иштиёқида эканликларини таъкидладилар, Совет — Малайзия ҳамкорлигини кенгайтириш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланишнинг конкрет йўлларини муҳокама қилдилар.

(ТАСС).

ДОНЕЦККА ЛЕНИН ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

ДОНЕЦК, 20 сентябрь. (ТАСС). Бугун Донецкка Ленин ордени топширилди.

Шаҳар партия комитети билан халқ депутатлари шаҳар Советининг бу ерда бўлиб ўтган тантанали мажлисида мажлис аҳли самимий кутиб олган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Щербицкий нутқ сўзлади. У КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президуми ва СССР Министрлар Совети номидан шаҳар ва область меҳнаткашларини ватаннинг юксак мукофоти билан астойдил қутлади, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президуминниг Раиси ўрток Л. И. Брежневнинг индустриал Донецк меҳнаткашларини муносиб мукофот билан самимий табриклаб билдирган эзгу истакларини топширди.

Донецк шаҳрининг Ленин ордени билан мукофотланиши, деди В. В. Щербицкий, — республикамиз, бутун мамлакатимиз ҳаётида катта воқеадир. Биз уни улуғ социалистик Ватанимиз шон-шуҳрати йўлида фидокорона меҳнат қилаётган Донецк меҳнаткашларининг революцион хизматларини, қаҳрамонона ишлари ва зафарларини бутун халқ эътироф этганлиги, ана шуларга берилган муносиб баҳо деб биламиз.

В. В. Щербицкий мамлакат ва Украина ССР экономикаси ҳамда маданиятини ривожлантириш масалаларига, ҳозирги халқаро проблемаларга тўхталиб ўтди.

В. В. Щербицкий сўзининг охирида СССР Олий Совети Президиумининг фармонини ўқиб эшиттирди ва мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида шаҳар байроғига Ленин орденини қадаб қўйди.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар шаҳар меҳнаткашларининг хўжалик ва маданий қурилишда эришган меҳнат хизматларига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига самимий миннатдорчилик изҳор этдилар. Улар шахтёрлар, металлурглар, машинасозлар, кимёгарлар — Донецк саноати барча тармоқларининг меҳнаткашлари, зиёлиларнинг кўп минг кишилик отряди КПСС XXV съезди қарорларини, ўнинчи беш йиллик топшириқларини амалга ошириш учун курашда ўз куч-ғайратларини кўпайтирадилар, деб ишонтирдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига, ўрток Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

ПРОФЕССОР Ҳ. С. СУЛАЙМОНОВ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети филология фанлари доктори, профессор Ҳамид Сулаймонович Сулаймоновнинг филология фанларини ривожлантиришдаги, Шарқ халқларининг бадиий қўлёзмалари ва китоб санъати ноёб коллекциясини яратишдаги катта хизматларини назарда тутиб, унинг хотирасини абадийлаштириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг қўлёзмалар институтига профессор Ҳ. С. Сулаймонов номи берилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига Тошкент шаҳри кўчаларидан бирига Ҳ. С. Сулаймонов номини бериш, олимнинг қабри устига унинг бюстини ўрнатиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига Ҳ. С. Сулаймоновнинг илмий асарларини нашр қилиш таклиф этилди.

ИЛҒОР ТАЖРИБА —ҲАММАГА

ПАХТА ТЕРИШНИ ПОТОК УСУЛДА ТАШКИЛ ЭТАЙЛИК

Жиззах области хўжаликларида пахта йиғим-терими ва тайёрлашда йиғим-терим—транспорт комплекслари ва отрядлари кенг қўлланилмоқда

Ўзбекистон пахтазорларида йиғим-терим мавсумининг дастлабки одимлари қўйилди. Етакчи пахтакор республика деҳқонлари беш йилликнинг тўртинчи йилида 5.700 минг тонна ҳосил етиштириб давлатга сотиш мажбуриятини олишган. Ҳосилнинг 70 процентини техника ёрдамида йиғиштириб олиш мўлжалланган. Республикада машина терими миқёси муттасил ўсиб бормоқда. Беш йилликнинг уч йили мобайнида эса 20 процент кўпайди. Жиззах области хўжаликлари бу йил 350 минг тонна пахта ҳосили олиш учун курашмоқдалар. Ўтган йили областда ҳосилнинг 75 процентдан кўпроғи машиналарда териб олинди. Бу йил область механизаторлари ҳосилнинг 85 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилдилар. Қимматли техника экинини парвариш қилиш ва йиғиб-териб олишнинг прогрессив технологияси бутун республиканинг мулкига айланмоқда.

Жиззах пахтакорларининг тажрибаси ҳақида ушбу саҳифада ҳикоя қилинади.

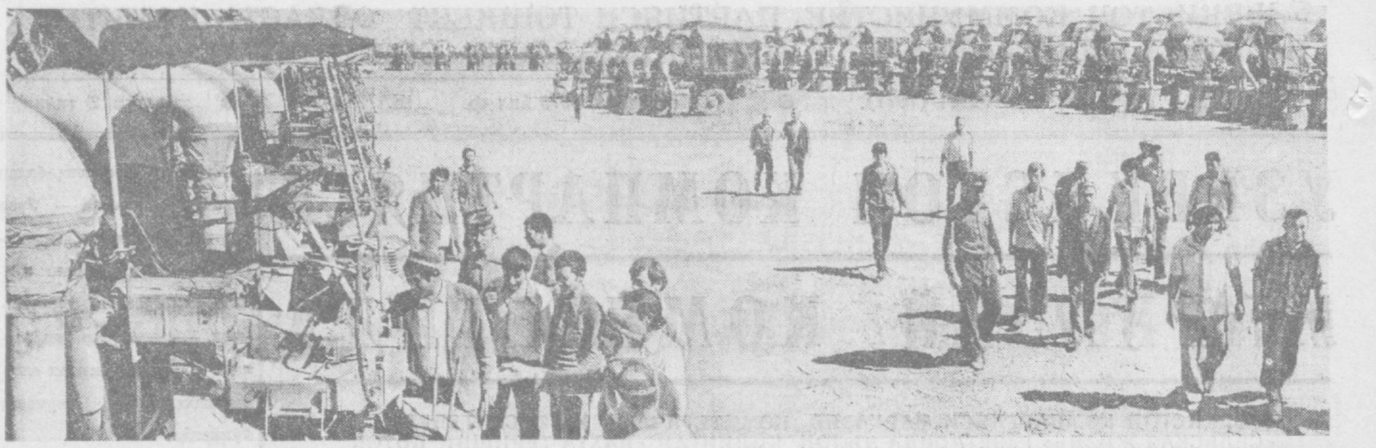

ЗАРБДОР КУЧ

Т. БОИМИРОВ, Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари

Область пахтакорлари ўтган йилдагидан 30 минг тонна кўп — 350 минг тонна пахта сотишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган. Хўжаликларда 249 йиғим-терим—транспорт отрядлари тузилган. Ипатово деҳқонлари методи асосида йиғим-теримнинг поток линиясини жорий этиш туфайли машина терими ҳиссасини 85 процентга етказиш имкони туғилади.

Жиззах даштининг суғориладиган массивларида пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Минг-минглаб механизаторлар, сувчилар, ирригаторлар, мутахассислар ва хўжалик раҳбарларининг ҳар бир туп ғўза учун чеккан азиятлари ортда қолди. Азият чекиш учун эса асос бор эди. Баҳордан бошлаб то сўнгги кунларгача бекарор об-ҳаво деҳқоннинг маҳорати ва иродасини ҳамиша синовдан ўтказиб турди.

Шундай мураккаб шарт-шароитларда экинларга доимо кўз-қулоқ бўлиш туфайли ола чиққан жойларда кўчатларни тиклаш, кеч экилган майдонларда экинни тез ривожлантириш, ғўзаларнинг кўсаклаб ҳосил тўплашига имкон туғилди. Одамлар фидокорлик билан, ижодкорлик билан ишлашди.

Бутун республикамиз меҳнат аҳли қатори областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам ҳосил учун курашнинг машаққатли кунларида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати кўрсатган маънавий ва моддий мададни юксак қадрламоқдалар. Бунда Коммунистик партиянинг социалистик қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришдан иборат аграр сиёсатининг ҳаётбахш кучи ётибди.

Область хўжаликлари қийинчиликларни бартараф этабориб, бошоқли дон экинлари ва маккажўхори донини энг қулай муддатларда ўриб-йиғиб олдилар. Барча турдаги дон етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни ошириб бажардилар. Ватан омборига планга қўшимча равишда салкам 80 минг тонна ғалла етказиб берилди. Область пилла, хўл мева тайёрлаш топшириғини умуман ошириб адо этди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан сут, гўшт ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда давлатга сотиш анча кўпайди.

Фидокорона меҳнат билан пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Сўз билан ифодалайдиган бўлсак, манзара мана бундай: ҳар гектар ерда йиғим-теримгача ўрта ҳисобда 124 минг тупдан ғўза бўлиб, ҳар бир тупда 8—10 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Йиғим-теримни моҳирона ташкил эта олсак, ўтган йилги рекорд ҳосилдан гектарига 2—3 центнер ошиб кетиб, мамлакатга область бўйича 30 минг тонна ортиқ пахта топширишга муваффақ бўламиз. Ҳамма нарса йиғим-терим суръати ва сифатига, партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар ва совхозлар, барча пахтакорларнинг йиғим-транспорт конвейеридан юксак самарали фойдаланишларига боғлиқ.

Тажриба йиғим-терим мавсумига олдиндан тайёргарлик кўрган жойларда муваффақиятга эришилишидан далолат беради. Хўжаликларимиз худди шундай йўл тутдилар. Қарийб 3.200 пахта териш машиналари, 600 механизациялашган подборщик, 500 кўрак териш агрегатлари пахтазорга чиқиш учун шай қилиб қўйилди. Трактор погрузчиклари, кўрак тозалаш машиналари, прицепли трактор тележкалари ва пахта ташийдиган қудратли машиналарнинг бутун парки тахт қилиб қўйилган.

Бир неча йилдан буён областнинг ҳамма колхоз ва совхозлари пахта теримида индустриал технологияни қўлланмоқдалар. Бу технология «дала — пахта териш машинаси — трактор поезди — тайёрлов пункти»дан иборат ишлар жараёнини комплекс механизациялашни кўзда тутади. Бундай технология пахтачиликдаги энг машаққатли ҳисобланган йиғим-терим ишида қўл меҳнатидан тўла ёки энг кўп даражада халос бўлишга имкон беради. Ўтган йили Дўстлик, Арнасой, Мирзачўл районларининг хўжаликлари, бошқа районларнинг ўнлаб совхозлари деярли ҳамма майдонлардаги ҳосилни механизмларда йиғиштириб олдилар.

Шу билан бирга ўтган йиллардаги ишларни таҳлил этиш прогрессив технологиянинг ҳамма резервларидан ҳам барча жойларда тўла-тўкис фойдаланилмаганини кўрсатди. Асосий масала — механизациялашган воситаларнинг унумдорлигидадир.

Ушбу мавсумда областнинг ҳар бир хўжалигида пахта териш ва транспорт техникасидан кун бўйи узлуксиз фойдаланилади. Ҳар бир катта механик-ҳайдовчининг сменадош ёрдамчиси бўлади. Ёрдамчилар ишда ўзини кўрсатган ёш механизаторлар орасидан танлаб олинди. Шу йилнинг ўзидагина ҳунар-техника билим юртлари ва ўрта мактабларда, «Госкомсельхозтехника» курсларида, колхоз ва совхозларда 5500 тракторчи ва механик-ҳайдовчи ўқитилди ва малакаси оширилди.

Ўтган йилларнинг яна бир ажойиб сабоғини айтмоқчиман. Гап машина терими сифатини, бункерда терилган пахта сифатини яхшилаш, шунингдек, нобудгарчиликка қарши кураш ҳақида кетмоқда. Бу йил йиғим-терим бошлангунга қадар пахтазорларни бегона ўтлардан тўла-тўкис тозалашга қаттиқ талаб қўйилмоқда.

Областнинг пахта далалари меҳнаткашлари мамлакат илғор хўжаликларининг тажрибасини ҳисобга олиб, машиналардан фойдаланишни янада такомиллаштиришга, прогрессив Ипатово методини кенг қўлланишга интилмоқдалар. Барча йиғим-терим техникаси ва транспорт юклаш воситалари 249 отряд составига киритилди. Совхозларда бир отряд бир бўлимга хизмат қилади деган тўхтамга келинди. Колхозларда барча майдонлар икки-уч отряд ўртасида тақсимланган. Ҳар бир отряд ҳиссасига 400—700 гектар пахтазор тўғри келади.

Шунга биноан комплекслар зарур техника воситалари ва механизаторлар билан таъминланди.

Партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари отрядлар, звеноларнинг бошлиқлари ва мутахассислар танлашга катта эътибор бердилар.

Шу кунларда барча отрядлар техникани сўнгги текширишдан ўтказмоқдалар. Пахтазорларни звенолар ва экипажларга бириктирмоқдалар. Одамлар бу йилги йиғим-теримдаги юксак талаблар билан, меҳнатга тўғридан-тўғри ҳақ тўлаш ва мукофот бериш шартлари билан таништирилди. Хўжаликларда маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирлари белгиланди. Йиғим-теримда юксак сифатга эришиб, план ва мажбуриятларни энг қисқа муддатларда бажарганларни рағбатлантириш ҳам кўзда тутилган.

Область механизаторларининг сентябрь ойи ўрталарида бўлиб ўтган слётида қуйидаги мажбуриятлар якдил қабул қилинди:

— ҳосилнинг камида 85 проценти машиналарда териб олинади;

— йиғим-теримда қўл меҳнати ғоят камайтирилади;

— ҳар бир терим машинасида ўрта ҳисобда 100—130 тоннадан пахта териб олинади;

— давлатга пахта сотиш плани 25 октябрда, социалистик мажбурият Улуғ Октябрнинг 62 йиллиги кунигача бажарилади.

Областдаги йиғим-терим-транспорт отрядлари шахсий составининг ярмидан кўпи коммунист ва комсомоллардир. 249 отряднинг ҳаммасида партия, комсомол ва касаба союз мувақкат группалари ташкил этилган. Улар энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш, машиналарнинг техник имкониятларидан энг кўп даражада фойдаланиш учун пахта териш машиналари экипажлари билан транспорт техникаси ҳайдовчилари ўртасида мусобақани ташкил этишни асосий мақсад қилиб қўйишган.

Ҳамма жойда дефолиация ва машиналар айланадиган майдонларни тайёрлаш ниҳоясига етказилмоқда. Ҳамма тайёрлов пунктлари ва пахта заводлари янги ҳосилни қабул қилиб олишга тахт қилиб қўйилди. Областда ва районларда йиғим-терим масалаларини оператив ҳал этиш бўйича штаблар иш бошлади.

Жиззах областининг кўп минг кишилик қишлоқ хўжалик меҳнатчилари армияси жами ҳосилни энг қисқа муддатларда давлатга етказиб беришга астойдил аҗму қарор қилганлар.

БИРИНЧИ СОРТЛАР БИЛАН

И. ОХУНОВА, Мирзачўл районидаги «Ўзбекистон» совхози директори

Областда пахта йиғим-теримида техникадан бир ярим-икки сменада фойдаланилади. Бу эса машиналардан юксак унум билан фойдаланиш имконини беради. Мавсумни бошқариш учун хўжаликларда ва районларда оператив штаблар тузилган. Улар ўз фаолиятларида комплекс иш планларига амал қиладилар.

Саноат қайта ишлаб чиқараётган маҳсулот пахтанинг сифатига боғлиқ. Пахтакорлар билан тўқимачилар мусобақаси бўлган «Минглар шартномаси»да қатнашаётган коллективимиз буни яхши билади. Машинада терилаётган ҳосил кондициясига алоҳида талаб қўйилади. Ҳозирча йиғим-терим техникамиз ғўза тупидан оппоқ пахтани танлаб териш қобилиятига эга эмас. Шпиндель барабанлари чаноқдаги пахта билан кўпинча ҳали тўкилиб улгурмаган ғўза баргини, ёввойи ўтни, кўсак пўчоғини ҳам юлиб олади.

Машина терими пайтида ерга тўкилган пахта процентининг кўплиги ҳам сортга катта зарар келтиради. Бунга агрегатнинг конструктив камчиликларигина эмас, шу билан бирга машиналар ички органларининг етарли созланмаслиги ҳам сабаб бўлади.

Ҳосил етиштириш ва йиғим-теримга тайёргарлик даврида биз буларнинг ҳаммасини ҳисобга олдик. Ғўза парваришининг дастлабки кунларидаёқ ёввойи ўтларга кўз-қулоқ бўлиб турдик. Йиғим-терим олдидан ҳамма пайкалларни бегона ўтдан тозалаб чиқдик. Текис ҳосил тўплашни таъминлаш мақсадида энг самарали агротехника усулларини қўлландик.

Бунда об-ҳаво ноқулайликларидан зарар кўрган пайкалларга алоҳида эътибор бердик. Бу пайкалларда қайта чигит экилиб, баъзи жойларда оласига чигит экилган эди. Ана шундай пайкалларда қатор ораларига ишлов бериш ва озиқлантириш нормасини кўпайтирдик. Ўсишдан орқада қолган ғўзаларга минерал ўғитдан ташқари ҳар гектар майдонга 10—12 тоннадан гўнг солдик. Шу тариқа кўсакларнинг бир текис пишиб етилишини таъминладик.

Аммо шундай қилинган тақдирда ҳам дефолиация ўтказиш қоидалари бузиладиган бўлса, пахтанинг сорти пасайиши мумкин. Дефолиацияни ҳамма майдонларда юксак сифатли ўтказдик.

Пахтаси эрта очилган майдонларда пахта териш машиналари шай турибди. Ҳар бир машина бир неча марта обдон текширилиб, яхшилаб ремонтдан чиқарилди.

Совхозимизда 112 пахта териш машинаси, ўнлаб механизациялашган подборщик, кўрак узиш агрегатлари, 40 транспорт-тракторн ва 200 прицепли тележка пахта йиғим-теримида қатнашади. Техникадан кун чиқишдан кун ботгунга қадар фойдаланишни мўлжаллаб турибмиз. Механик-ҳайдовчилар махсус курсларда қайта тайёргарликдан ўтказилиб, имтиҳон қилинди. Бу эса машина теримининг юқори сорт ва сифатли бўлишини таъминлайди.

Экипажлар икки ва тўрт қаторли машиналарнинг кунлик иш нормаси билан, шунингдек, юқори иш сифати учун тўғридан-тўғри ва қўшимча ҳақ тўлаш шартлари билан таништирилди.

Совхоз дирекцияси, партия ва касаба союз комитетлари бунга қўшимча равишда мусобақа илғорларини маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирларини ишлаб чиқишди.

Барча механик-ҳайдовчиларга «Пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси дафтарчаси» топширилди. Бу дафтарчага улар ҳар куни ишда эришган кўрсаткичларини ёзиб боришади. Бу ёзувларни бригадир тасдиқлаб беради. Дафтарчанинг айрим саҳифаларида юқори сифатли пахта терганлик учун қўшимча ҳақ тўлаш шартлари, пахта териш машинасини созлашнинг асосий усуллари, техника хавфсизлиги қоидалари ёзиб қўйилган. Тажриба индивидуал ҳисобга олиш ва ўз-ўзини контроль қилишнинг бундай формаси мусобақанинг таъсирчан, ҳужумкор, юқори самарали бўлишига имкон беришини кўрсатиб турибди.

Совхоз далаларида мўл пахта ҳосили тўпланди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда ҳар гектар ердан ўтган йилдагига нисбатан 4—5 центнер ортиқ, жами 10 минг тонна ҳосил кўтариш имкониятимиз бор.

Коллективимиз мамлакатга камида 90 процент ҳосилни биринчи сортлар билан топширишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

ОТРЯД—ЗВЕНО—ДАЛА

Ш. ЮСУПОВ, Пахтакор районидаги «Самарқанд» совхозининг 1-йиғим-терим-транспорт отряди бошлиғи

Йиғим-терим — транспорт отрядимиз областда ташкил этилган 249 отряднинг бири ҳисобланади. Пахтани механизациялашган комплекслар билан йиғиб-териб олишни уюштириш афзаллиги бултур ва ундан олдинги йилларда тўла-тўкис исботланди. Агар авваллари пахта терими икки ойлаб чўзилиб кетган бўлса, ўтган йили кузда биз планни 27 иш кунида бажардик.

Отрядимиз совхознинг биринчи бўлими далаларида янги ҳосилни териб беради. Алмашлаб экиш схемаси бўйича бўлимда 630 гектар пахтазор бор. Биз 9 звено туздик. Булар тайёрлаш звеноси, ҳар бири учтадан йиғим-терим ва транспорт звеноси, техника таъминоти, маданий ва маиший хизмат звеносидир.

Ҳар бир звенонинг таркиби ва вазифаларини айтиб бермоқчиман. Тайёрлаш звеносига пол олиш мосламаси бўлган трактор, бульдозер, скрепер, прицепли грейдер, тележкали трактор бириктириб қўйилган. Бу звенода 13 ишчи, шу жумладан, 5 механизатор бор. Бу коллектив ҳозирданоқ ўз вазифаларини бажаришга киришиб кетди. Тракторчилар мувақкат ариқларни текислаб, пахта машиналари айланадиган майдонларни тайёрламоқдалар.

Ҳосилни йиғиб-териш билан бевосита уч звено шуғулланади. Бу звеноларга 19 пахта териш машинаси, 4 тадан кўрак узиш агрегати, тўкилган пахтани терадиган механик подборщиклар, биттадан кўрак чувиш машиналари ажратиб берилган. Машиналардан кун бўйи фойдаланиш учун экипажлар тахт қилиб қўйилган. Овқатланиш ва дам олиш пайтида ишлаб туриш учун ҳар бир механик-ҳайдовчининг ёрдамчиси тайёрланган. Экипажлар ҳар бир машинанинг кунига 8—12 тоннадан, мавсум бўйича эса 130 — 150 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олишди. Ўрта ҳисобда ҳар бир экипажга 32 гектардан майдон ажратиб берилган. Экин майдони катта механик-ҳайдовчига топшириб қўйилган. 25 кунга мўлжалланган йиғим-терим графиги ишлаб чиқилди.

Транспорт звеноси ҳар бир пахта териш машинаси ҳисобига иккитадан прицеп тележкаси ва 10 тадан транспорт-тракторига эга. Ҳар бир трактор поездига биттадан юкловчи ишчи ажратилган. Трактор поезди 4—5 тележкадан иборат. Ҳосилни ташиш графиги транспортнинг мокидек ҳаракатини кўзда тутади. Отрядга берилган поездларнинг ярми пахта ортиш учун дала бошида турса, иккинчи қисми пахта пунктида ҳосилни тушираётган бўлади.

Йиғим-терим-транспорт отрядининг пухта ва муттасил ишлаши техника хизмати звеносига кўп жиҳатдан боғлиқ. Звено зиммасига барча машина ва механизмларнинг ҳамиша ишлаб туришини таъминлаш, техникага ёнилғи-мойлаш материалларини вақтида етказиб бериш, шпинделларни бот-бот ювиб туриш, тунда техникани қаровдан ўтказиш вазифалари юклатилган.

Звенода ГОСНИТИнинг кўчма автоустахонаси, пайвандлаш агрегати, ёнилғи қуйиш механизми, водовоз, зарур ремонт жиҳозлари ва запас қисмлар бўлади. Шпинделларни ювиб туриш учун 14 та «ОВХ-14» пуркагич ажратилган. Звенода 12 ремонтчи, шу жумладан 3 нафар созловчи уста туну кун сменали вахтада туради.

Техника таъминоти ишини совхознинг бош инженери мувофиқлаштиради. У шу билан бирга ёнилғи-мойлаш материалларини отрядларга етказиб беришни ҳам планлаштиради. Мураккаб ремонт қилиниши зарур бўлиб қолган тақдирда у марказий устахонага топшириқ беради. Йиғим-терим ишлари даврида устахона 3 сменали ишга кўчирилган. Бизни оталиққа олган Тошкент корхоналарининг тажрибали усталари ремонтчиларимизга ёрдам беришади.

Ҳар бир бўлинма умуман отряднинг муваффақиятли ишлаши учун жавобгар, албатта. Бу нарса **маданий-маиший хизмат** звеносига ҳам тааллуқлидир. Негаки, унинг таъсири колективнинг кайфиятига, иш қобилияти ва ғайрат-шижоатига боғлиқ. Булар бошқа омиллар орасида етакчи ўрин тутади. Мазкур звено дала шийпонидаги тартиб ва механизаторларга комплекс хизмат кўрсатиш, коллективни тўрт маҳал иссиқ овқат билан таъминлаш, унга медицина, савдо ва маданий хизмат кўрсатиш учун жавобгардир. Звено коллективи ишга олдиндан киришиб, пахтакорларнинг нормал маиший турмуши ва яхши дам олиши учун кўп иш қилиб қўйди.

Отрядимиз составига дирекция буйруғи билан 87 ходим, шу жумладан 63 механизатор киритилган. Биз бириктирилган ҳар гектар ердан 40 центнердан — жами 2520 тонна пахта териб олиб, давлат омборига жўнатиш мажбуриятини олганмиз.

Коллективнинг ҳар бир аъзоси ҳисобига мавсумда 300 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш юклатилган, бу ўтган йилдагидан 50 центнерга кўп демакдир. Биз машинада пахта теришнинг юксак сифатини таъминлаган ҳолда, уни 25 иш кунида ниҳоясига етказиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишларни қиламиз.

ҲАР БИР МАШИНАДА—300 ТОННА

Т. ДАДАЖОНОВ, Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Мен хўжалигимиздаги йирик пахтачилик бригадасига ўн йилдан бери бошчилик қилиб келяпман. Бригадамизга 200 гектар суғориладиган ер бириктирилган. Гектар бошига мўл ҳосил —40 центнер ва ундан ҳам кўпроқ пахта етиштириб оляпмиз. Терим арафасида биз бригада механизаторлари орасидан терим звеноси туздик. Бу звено биринчи бўлимнинг терим—транспорт отряди составига киради.

Бултур бўлганидек бу йил ҳам мени терим даврида звено бошлиғи этиб тайинлашди. Звено коллективига ўз даламиздаги ҳосилнигина эмас, шу билан бирга механик-ҳайдовчи кадрлар етишмай турган қўшни бўлимнинг юз гектарлик пахтазоридаги ҳосилни ҳам териш топширилган.

Яқинда звеномизнинг тўрттала пахта териш машинаси ҳосил теришга киришади. Мен тўрт қаторли «Ўзбекистон» агрегатида 10-синфда ўқувчи ўғлим Вали билан бирга ишлайман. Қолган учта машинани энг тажрибали механизаторлардан Эргаш Алиев, Ҳамроали Машарипов, Кимсанбой Худойбердиевлар ўз ёрдамчилари билан бирга бошқарадилар. Санфроман Ёқубов билан Тошпўлат Низомовлар ҳар бирига тўрттадан тележка тиркалган иккита трактор поездида пахта ташиб турадилар. Тушлик овқат вақтида ва дам олиш соатларида тракторчиларнинг ўрнини босиш учун учинчи ҳайдовчи ажратилган.

Бизнинг бригадамизда 20 нафар механизатор бор. Уларнинг ҳар бири теримда албатта қатнашишни хоҳлайди. Умумий йиғилишда биз энг тажрибали усталар асосий терим билан шуғулланадилар, қолганлари эса кўсак узиш машиналари, тўкилган пахтани териб оладиган механизмлар ва кўсак чувиш машиналарини бошқарадилар, деган қарорга келдик.

Бригаданинг 200 гектарлик массиви бешта картадан иборат. Ҳар бир картани беш гектарлик бўлакларга ажратдик. Механизаторлар ёнма-ён — группа усулида ишлайдилар, бу эса машиналарга техникавий хизмат қилиш ва трактор поездларидан самаралироқ фойдаланиш учун яхши шароит яратади. Шуниси яхшики, Дўстлик пахта заводи ҳар бир бригаданинг пахтасини алоҳида-алоҳида қабул қилиб, алоҳида баҳолайди. Ҳозир ҳар бир коллектив давлатга юқори сифатли пахта бериш, мусобақада ғолиб чиқиш ва маҳсулотнинг юқори сифати учун қўшимча ҳақ олишдан манфаатдордир. Бригадамиз бу йилги мавсумда 40 центнерлик ҳосил кўтариш, пахтанинг ҳаммасини машинада териб олиш ва жами ҳосилни биринчи сортларга топшириш ниятида меҳнат қилмоқда.

Бултур менинг звеном ҳамма терим жараёнини уч ҳафтада тугаллади. Бу йилги кузакда пахта тайёрлаш планини 12—14 иш кунида бажариш, жами ҳосилни йиғиштириб олишни 20 кун ичида ниҳоясига етказиш умидидамиз.

Графикка мувофиқ звенодаги ҳар бир экипаж кунига ўрта ҳисобда 15—20 тонна, мавсум мобайнида эса ҳар бир машина ҳисобига 300 тонна пахта теради. Мен ўз олдимга бултурги натижани мустаҳкамлаш ва ўз машинам бункеридан 600 тонна пахта ағдариш вазифасини қўйганман.

МУСТАҲКАМ ҲАМДЎСТЛИК

К. ШОДИЕВ, «Заготхлопкопром» область бирлашмасининг бошлиғи

Пахтакорлар, тайёрловчилар ва пахтани қайта ишловчиларнинг мустаҳкам ҳамкорлиги энг яхши пировард натижаларга эришишга қаратилган. Областда бу йил биринчи сорт тола чиқишини 97 процентга етказиш ёки бултургидан 12 процент ошириш вазифаси қўйилган.

Даладан териб олинган пахта ҳақли равишда хом пахта дейилади. У тайёрлов пунктларида қабул қилиб олинганидан кейин қайта ишлашнинг катта йўлидан ўтади. Бу масъулиятли жараён қабул пунктларида ва пахта заводларида бошланиб, улардан саноатга тайёр тола, чигит, линт, момиқ чиқитлари ва рўзғор пахтаси ишлаб чиқариладиган улюк пахта тарзида юборилади. Шундай қилиб, пахтакор хўжаликлар учун пировард натижа кўп жиҳатдан хом пахтани пахта тозалаш саноат корхоналарида қабул қилиш, асраш ва қайта ишлаш қандай йўлга қўйилганлигига боғлиқ бўлади. Бизнинг областимизда бешта пахта заводи ва уларнинг 28 та тайёрлов пункти ишлаб турибди.

Пахтакорлар билан қайта ишловчиларнинг мақсади битта: у ҳам бўлса — мамлакатга энг яхши тола бериш. Меҳнат ҳамдўстлиги шартномаларига биноан совхозлар, колхозлар ва пахта тозалаш корхоналарининг коллективлари давлат плани ва социалистик мажбуриятларни бажаришда, юксак пировард натижага эришишда бир-бирларига ёрдам берадилар.

Пахта теримидан анча барвақт бизнинг ходимларимиз пахтазорларга мунтазам равишда бориб турадилар. Хўжаликларнинг мутахассислари, бригадирлари, механизаторлари, сувчилари билан биргаликда машинада теришга мўлжалланган ҳосилни етиштириш жараёнларини такомиллаштиришнинг амалий тадбирларини муҳокама қиладилар. Бунда давлат эталонлари ва мазкур далада етиштирилаётган пахта намуналари кўрсатилиб, очиқ-равшан гаплашиб олинади. Шу ернинг ўзида юқори сорт ҳосил олиш тадбирлари ишлаб чиқилади.

Иккинчидан, пахтакорлар бизнинг пунктларимизга тез-тез келиб турадиган бўлишди. Тайёрлов пунктлари билан хўжаликлар ўртасида пахта элтиб беришнинг соатлик графиги келишиб олинган.

Ҳозир тайёрлов пунктларимиз тобора кўпроқ миқдорда ташиб келтириладиган пахтани қабул қилишга тўла-тўкис шай бўлиб турибди.

Ғарамлашдан аввал шошилинч қуритилиши ва тозаланиши лозим бўлган хом пахтанинг қўшимча ишловини ташкил этиш жуда муҳим масала. «Заготхлопкопром»нинг область бирлашмасида шу мақсадга хизмат қиладиган 18 та қуритиш-тозалаш цехи бор. Бундан бештаси шу йил қурилди. Бу ҳол ҳар куни тахминан тўрт минг тонна пахтани тегишли кондицияларга етказиш имконини беради.

Эндигина бошланган мавсумда ғоят серунум тозалаш машиналари ўрнатилганлиги туфайли технология асбоб-ускуналари анча янгиланди.

Ана шуларнинг ҳаммаси тайёрловчилар ва қайта ишловчиларга бу йилги мавсумда кунига қабул қилинадиган пахтани кўпайтириш имконини беради. Биринчи сортли тола чиқариш ўтган мавсумдаги 81 процентдан 97 процентга етказилади.

Жиззах области, Ўзбекистон ССР.

Саҳифани «Сельская жизнь» газетасининг махсус мухбирлари Н. Тимченко билан А. Узилевский тайёрлаганлар.

(«Сельская жизнь» газетасининг 20 сентябрь сонидан).

Собир Раҳимов номли совхоз механизаторлари 120 пахта териш комбайни ҳамда йиғим-терим — транспорт отрядлари ихтиёридаги бошқа техника воситаларини ҳадемай пахтазорга олиб чиқишади. Бу йил машиналар мавсумга ўз вақтида тахт қилиб қўйилди. Улардан кун бўйи икки сменада фойдаланилади.

Суратларда: Собир Раҳимов номли совхозининг йиғим-терим — транспорт отрядлари механизаторлари мавсумга шай қилиб қўйилган техникани кўздан кечирмоқдалар. Пастдаги суратда эса «Ўзбекистон» совхози директори Инобат Охунова биринчи бўлим механизаторлари билан йиғим-терим ишларини режалаштирмоқда.

В. Бородин фотолари.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози пахтазорларида қўл терими кун сайин авж олаётир. Дилбар Тўлаганова, Фароғат Соипова ва Мовлуда Носировалар мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар. Улар бу йилги мавсумда камида 7 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олишган.

А. Абалян фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ИЛҒОР УСУЛЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ

«Ангрен» совхозида кейинги йилларда ишлаб чиқаришга илғор усуллар жорий қилиниши туфайли хўжалик комплекс ривожланиб бормоқда. Бу ерда қўйчилик етакчи тармоқ ҳисобланади. Совхоз чорвадорлари илғор тажрибаларни қўлланиб, совлиқларни эрта қўзилатишга катта эътибор бермоқдалар. Айниқса, Мўмин Холтўраев бош чўпон бўлган отарда бу иш намунали ташкил этилган: қўйлар сентябрь ойининг бошларида қочирилади, январь-февралдан бошлаб совлиқлар қўзилай бошлайди.

Бу усулнинг афзалликлари кўп. Гап шундаки, совлиқлар кеч қўзилаганда март, апрель ойигача анча этини олдириб қўярди. Бундай қўйлардан, албатта, бир текис соғлом, дуркун қўзи олиб бўлмасди. Январь ойларида эса совлиқлар анча семиз, бақувват бўлади. Демак қўзи ҳам соғлом туғилади. Ер бетини кўм-кўк майсалар қоплагунга қадар бу қўзилар ўзини тутиб олади. Улар яхшилаб парвариш қилинса, кузгача вазни 35 ҳатто 40 килограммга етиши мумкин.

Эндиликда бу усул совхознинг кўпчилик отарларида қўлланилмоқда. Масалан, бу йил 13 отардан 7 тасида совлиқлар эрта қўзилатилди. 4200 бош соғлом қўзи олинди. Чўпон Исмат Бойчаев, айниқса, юқори кўрсаткичга эришди. У ҳар 100 бош совлиқдан 116 тадан қўзи топширди. Эсон Умурзоқов, Қурбон Эргашев ўртоқларнинг отарларида эрта қўзилатиш муваффақиятли ўтказилди.

Эрта туғилган эркак қўзиларнинг бир қисми жун толасининг узунлиги, вазнига, катталиги ва бақувватлигига қараб, зотли қўчқорлар етказиш учун ажратиб олинмоқда. Улардан кўпчилиги совхознинг ўзида олиб қолинди. Шунингдек, бошқа колхоз ва совхозларга ҳам сотилди.

Қўйларни эрта қочириб, эрта қўзилатиш мураккаб иш. Бунинг учун махсус жой, қулай шароит керак. Ҳозирги пайтда областимизда сутчилик, зотли сигирлар, гўшт етиштирадиган комплекслар кўпайиб бормоқда. Аммо, қўйчилик учун эса замонавий комплекслар ҳали қурилмаяпти. Қўйларни эрта қўзилатиш учун ҳам замонавий қулай комплекслар барпо этиш вақти келди, десак бўлади. Ҳозир совхозда қурилаётган комплекс 3 минг бош қўйни эрта қўзилатишга мўлжалланган. Бунинг учун 300 минг сўм маблағ ажратилди, лойиҳа сметалари тузилаяпти.

Совхозда қўйчилик билан бирга қорамолчилик, чўчқачилик, паррандачилик ҳам ривожланиб бормоқда. Фермада 1500 қорамол, шу жумладан, 875 бош сигир, 1500 бош чўчқа, махсус қурилган бинода эса 12 минг бош товуқ боқилаяпти.

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг чорвачиликни ривожлантириш масаласига бағишланган XIV пленуми қарорларидан руҳланган чорвадорларимиз, — дейди совхоз директори М. Давлатов, — ютуқларни мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар. Биз эришилган натижаларни таҳлил қилиб чиқдик. Режалар белгиладик. 1981 йилга бориб қўйлар сони 20 минг бошга, 1980 йилда эса чўчқалар сони 2 минг бошга етказилади. Хўжалигимиз зотли чўчқа етиштирадиган йирик базага ҳам айланади.

Совхоз чорвадорлари бу йил 470 тонна гўшт етиштиришга аҳд қилган эдилар. Ўтган саккиз ойда 316 ўрнига 338 тонна гўшт топширилди.

Лекин резервлар йўқ эмас. Совхозда гўштга топширилган ҳар бир қўйнинг тирик вазни 43 килограммга, қорамолларнинг вазни эса 350 килограммга тўғри келди. Ваҳоланки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми гўштга топшириладиган қўйларнинг тирик вазнини кам деганда 45—50 килограммга, қорамолларнинг оғирлигини эса 450—500 килограммга етказиш вазифасини қўйди. Нега совхозда бунга эришиш мумкин эмас. Бу саволга директор қуйидаги жавобни берди.

— Биз гўшт учун мўлжалланган қорамолларни ВЛКСМ 50 йиллиги бўрдоқичилик комплексига ўтказамиз. У ерда моллар боқиб семиртирилади. Бу комплекс бизга мол қанча семизликда гўштга топширилгани тўғрисида ҳужжат беради, холос. Бундан ташқари, биз гўшт учун брак қилинган қўйлар ва баҳорда туғилган эркак қўзиларни ҳам топширамиз. Аммо, статистика бошқармаси қўзиларни алоҳида, қўйларни алоҳида ҳисобга олиб, маълумот бермайди. Шунинг учун ҳам қўйларнинг умумий тирик вазни анча паст бўлиб қолмоқда. Бу соҳада чамаси маълум бир тартиб ва интизом ўрнатиш керак.

Совхоз коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми қарорларини амалга ошириш учун ана шундай тадбирларни кўрмоқда.

Б. ҲАЛИЛОВ.

ФЕРМАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ҒАЛАБА. Райондаги Свердлов номли колхоз чорвадорлари давлатга гўшт, сут маҳсулотлари етказиб бериш 8 ойлик топшириғини ортиғи билан адо этдилар. Пландаги 89 ўрнига 91 тонна гўшт, 820 тонна сут сотилди. Бу ютуқларни қўлга киритишда молбоқарлар Сўйирбой Тожиев, Аввал Унгарев, Уктам Пардабоевлар ҳамда сут соғувчилардан Зеби Ҳақназарова, Ҳалима Рисбоева, Лола Жўраеваларнинг ҳиссалари катта.

Я. ТОҒАЕВ.

● РАЙОНДАГИ Энгельс номли колхоз фермасида наслдор бузоқлар туёғини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Хўжаликда бу тармоқ ихтисослаштирилгач яхши натижалар қўлга киритилмоқда. Бу фермага 7 та колхоздан бузоқлар келтирилиб, алоҳида парвариш қилинади. Рационга қатъий эътибор берилади. Натижада ҳар бир бузоқнинг вазни олти ойда 150 килограммга етмоқда. Ёшига етган бузоқлар вазни эса 220—250 килограммга тўғри келмоқда.

С. МУСТАФОЕВ.

● БЎСТОНЛИҚ. Райондаги Жданов номли ва Фрунзе номли колхозларнинг «оқ чашма» ижодкорлари сигирлардан сут соғиб олишда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Жданов номли колхоз учинчи квартал планида кўзда тутилган 1130 ўрнига 1222 центнер сут топширди. Фрунзе номли колхоз чорвадорлари эса 4190 ўрнига 4208 центнер сут етказиб бердилар.

Районнинг товуқбоқарлари ҳам катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

А. ИБРОҲИМОВ.

Ҳ. Ҳ. НИЕЗИЙНИНГ 90 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҲАМЗА — ЗУЛЛИСОНАЙН ШОИР

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий — ўзбек классик адабиётининг кўпгина анъаналарини ижодий давом эттирган ижодкорлардан бири. Ўзбек классик адабиётида кўп асрлардан бери икки тилда асар ёзиш традицияси давом қилиб келаётган адабий ҳодисадир. Негаки, Ўрта Осиё халқлари маданияти, адабиёти, тили тарихида жуда кўп умумийликлар бор. Маълумки, бу ерларда яшаган туркий ва форс—тожик халқлари илғор маданиятга қадимдан эга бўлган. VII асрда бошланган арабларнинг босқинчилик — истилочилик ҳаракатлари 705—715 йилларда ҳозирги Ўзбекистон ишғол қилиб турган ерлардаги шаҳар ва қишлоқларда ҳам содир бўлган эди. Натижада, бу жойлардаги халқларга мажбурий равишда араб ёзуви қабул қилдирилди, араб тили эса шу даврлардан бошлаб X асрнинг охирларигача ўқитув, давлат, поэтик тил бўлган бўлса, XI асрдан XV асргача фақат поэтик тил вазифасини форс-тожик тили бажарди. Шу пайтларда ҳам бадиий ижодда туркий (эски ўзбек тили) ва форс-тожикча зуллисонайнлик давом этган. Буни ўзбек халқининг қомуснавис классиги, икки тилда ижод қилишда энг кўп намуналарни қолдириб кетган Алишер Навоий ўзининг машҳур «Мажолис-уннафоис» («Нафис мажлислар») асарида XV асрнинг охирларигача Хуросон ва Мовароуннаҳрда яшаб ижод этган 471 адиб ҳақида маълумотлар берар экан, уларнинг икки тилда асарлар ёзганларини ҳам айтиб ўтган. Алишер Навоий умрининг охирларида яратган «Муҳокамат ул-луғатайн» («Икки тил муҳокамаси») асарида эса ўзбек ижодкорларини ўз тилларида ижод қилишга чақиради. Ўзи эса ўрнак кўрсатиб, дунё маданияти тарихида муносиб ўрин эгаллаган ўлмас асарлар ёзиб, ўзбек тилининг бадиий ижодда араб, форс-тожик тилларидан кам эмаслигини исботлаб берди. Алишер Навоий мана шу «Муҳокамат ул-луғатайн» асарида қуйидагича ёзади: «...турк (ўзбек—Б. Б.) тилнинг жомеияти мунча далоил била собит бўлди, керак эрдиким, бу халқ орасидин пайдо бўлғон табъ аҳли салоҳият ва табъларин ўз тиллари турғоч, ўзга тил била зоҳир қилмаса эрди ва ишга буюрмасалар эрди. Ва агар иккаласи тил била айтур қобилиятлари бўлса, ўз тиллари била кўпрак айтсалар эрди ва яна бир тил била озроқ айтсалар эрди. Ва агар муболаға қилсалар, иккаласи тил била (ўзбекча ва форс-тожикча — Б. Б.) тенг айтсалар эрди».

XVI асрнинг икки тилда ёзувчи адиблари Заҳириддин Бобир, Мажлисий, XVII асрда форсча ғазал, мухаммаслар ҳам ёзган Машраб, Паҳлавонқули Равнақ, XVIII асрда яшаган шоирлар ўзбекча шеърларига Турди, Гулханий, форс-тожик тилидаги асарларини эса Фороғий, Журъат тахаллуслари билан ёзган. Яна Роқим, Нишотий ҳам шу асрнинг икки тилда ижод этган шоирларидир. XVIII—XIX асрларда яшаб икки тилда ижод намуналарини яратган Мунис (1778—1829), Ғозий, Ҳозиқ, Маъдан (1762—1838), Нодира (1792—1842)лар ҳам зуллисонайнликда шуҳрат қозонишган. Нодира яна Макнуна, Комила тахаллусларида ҳам икки тилда ғазаллар битган.

XIX асрнинг иккинчи ярми, XX аср бошларида яшаб, зуллисонайнликни давом эттирган Муқимий, Фурқат ва бошқа кўплаб ўзбек адабиёти классикларини кўрсатиш мумкин Мана шу асрлардан бери ўзбек маданияти тарихини безаб келган икки тилда ижод этиш санъати асримизнинг биринчи чорагида Ҳамза ижоди билан давом эттирилди.

Ниёзий Шарқ классик адабиётининг яхши удумларидан бўлган девон тузиш қоидасига ҳам амал қилгани ҳолда 1906—1914 йилларда яратган 150 та ғазал, 16 та мухаммас, яна мураббаъ, мусаддаслардан иборат 197 та асарини жамлаган девонини ўз қўли билан кўчириб тайёрлаган. Бу девонидаги ва яна Октябрь ғалабасигача бўлган бошқа асарларида Ниҳон, Ниҳоний (форс-тожик тилида ёзган ўн уч поэтик асарининг ўн биттасида Ниҳон, иккитасида Ниҳоний), революциядан кейинги асарларини тахаллуссиз ёзган. Айримларига Ниёзий тахаллуси қўйилган холос.

Шоирнинг «Девони Ниҳоний»си икки тилда (ўзбек, форс-тожик) ёзилган асарларидан тўпланган. Унда форс-тожик тилида битилган ўн икки ғазал, битта мухаммас бор. Ниҳоний—Ҳамза форс-тожик тилидаги асарларининг ҳажми жиҳатдан икки тилда ижод қилган ўзбек классик адабиёти вакилларига яқин туради. Бу соҳада фақат буюк Алишер Навоий тенгсиз ижод (ўн икки минг мисра) самараларини кўрсатган. Ҳамзанинг девонига киритилган форс-тожик тилидаги асарлари мазмуни, тилидаги ҳар хил мураккаб поэтик санъатлар, турли тасвирларнинг кўплиги, унинг бадиий савияси ўз давридаги форс-тожик адабиёти классиклари асарлари даражасида эканлиги, бу шоиримизнинг форс-тожик поэтик тилини бекаму-кўст билганлигининг ёрқин далилидир.

Ҳамза икки тилда ижод қилишни умрининг охирларигача давом эттирган бўлиши керак. Лекин унинг «Оқ гул», «Қизил гул», «Сариқ гул» ва шунингдек «Миллий ашулалар» тўпламига кирган асарларида форс-тожик тилида ёзилганлари йўқ. Бу ҳақда профессор Эргашали Шодиев Ниёзий ҳақидаги бир асарида қуйидагича характерли ва қимматли маълумот беради: «Ленинободлик кекса, тажрибали ўқитувчи Сафохон Аминзода Ҳамза ҳақидаги ўз хотираларини қуйидагича баён этади: хотирамда, — 1928 йилнинг Наврўз байрамида Ўзбекистоннинг атоқли шоири ва драматурги Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ўша давр журналистларидан бири Юнус Хусейнга меҳмон бўлиб келган эди. Шу муносабат билан бир гуруҳ Хўжанд муаллимлари уни сайлгоҳдаги ўз чодирларига таклиф қилдилар...

Ҳамзанинг шеъргўйлик табиати равон эди. У тожик ва ўзбек тилларида бадеҳатан қофиядор сўзлар ва шеърлар айтарди. Масалан, у қуйидаги шеърини чодиримизда меҳмон бўлган ўша вақтда яратиб, биз ёш муаллимларга ёздирган ҳам эди:

Фасли наврўз омаду мо
сайри дарё мекунем,
Аз кудуратҳо дили худро
мусаффо мекунем.
Илму ҳикматро, ки мехонем
андар ин замон,
Пешрафти кору бори даври
Шўро мекунем.
[Наврўз фасли келди-ю биз
дарё сайри қиламиз,
Ўз дилимизни ғусса,
ғашликлардан мусаффо
қиламиз.
Илму ҳикматни ки бу замон
ичида ўқиймиз.
Шўро даври ишу юкимизда
илғорлик қиламиз].

(Таржималар бизники — Б. Б.).

Шунга кўра, Ҳамзанинг ўзбек тилидаги ҳар хил жанрлардаги ва яна форс-тожик тилидаги поэтик мероси ҳали тўлалигича жамланмаган кўринади.

Ниҳоний-Ниёзийнинг форс-тожик ғазаллари тилининг содда, ўйноқилиги ва услубининг ўзига хослигига қаноат ҳосил қилиш учун унинг фақат биргина «карди» («қилдинг») радифли ғазали билан батафсил танишиб чиқайлик. Бу ғазал ҳам маълум даражада шоирнинг дунёқараши, замонасига муносабатини аниқлашда материал бера олади. Ғазал шоирнинг замонасига аччиқ мурожаати билан бошланади:

На нолам аз ту токай, эй
фалак, бар ман чиҳо карди,
Ба кулфатҳойи бесомон
ахираш мубтало карди.
[Қачонгача сендай нолимай,
эй фалак, менга нелар
қилдинг,
Ахири азобу кулфатларга
ҳам мубтало қилдинг].

Замонанинг ниҳоятда адолатсиз эканлигини, олам гўзаллигини барпо этувчи, бойликлар яратувчи меҳнаткашлар, шунингдек шоир ўзининг ҳам доимо ғам, ташвишга гирифторлигини, меҳнат қилмайдиганлар шоду ҳуррамликда яшаётганликларидан беҳад нафратланади:

Якеро карда мустағни якеро
шод аз ҳар сў,
Дар ин жо ин ғарибро бо
ба сад ғам ошно карди.
[Бировни хору зор қилиб,
бировни эса ҳар томондан
шод,
Бу ерда мен ғарибни юз
дардга ошно қилдинг].

Ҳамза фалакдан ўзининг шод-хуррам яшаётганлардек инсонлигини айтиб, нима гуноҳи борлигини сўрайди:

Ба ту гуфтам, даво деҳ,
дардмандам раҳме кун бо
ман,
Зади бар сина ханжар,
гашта дардам бедаво карди.
Гуноҳи ман чи буд, эй
бевафо дунёйи
кажрафтор,
Зи айши коми ин сарравза
умрам мосуво карди.
Намедонам, ки ҳайронам
сарам афтода дар зулмат,
Чи кардам бо ту ман, ту ин
қадар бир ман жафо карди.
[Айтдим даво бер,
дардлиман, раҳм қил менга,
Сийнамга ханжар урдинг,
қайтиб дардимни бедаво
қилдинг,
Гуноҳим нима эди, эй
бевафо кажрафтор дунё,
Жаҳон боғида хор айлаб,
бу ҳаётим мосуво қилдинг.
Билмайман, ҳайронманки
зулматга тушиб бошим,
Сенга нима қилдим, менга
сен бунча кўп жафо
қилдинг].

Ҳамза ушбу ғазалини ёзган пайтда унинг ижтимоий тузум ҳақидаги қарашлари чекланганлигини кўрсатади. У эски ижтимоий тузумни кўпориб ташлаш натижасидагина бахтиёр ҳаёт қуриш мумкинлигини кейинчалик тушуниб етади. Шу ғазалнинг охирги икки байти унинг ёшлик давридаги дунёқарашининг бир томонламалигининг исботидир. У ижтимоий тузум олдида вақтинча ожиз бўлиб қолади:

Жудойи як тараф, аз як
тараф ҳажри сиёҳчашмон,
Зи дасти ғурбатат бо
мурданам охир ризо карди.
Чи гўяд, ин Ниҳоний, ғайр
аз афғон бахтиёри нест,
Ту аз амри ҳамон қолу бало
бар ман бало карди.
[Бир тарафда фироқу, бир
тарафдан қора кўзларнинг
ҳажри,
Ғурбатли дастингдан
ўлимимга охир ризо қилдинг.
Бу Ниҳоний нима десун,
фиғондан бошқа бахтиёрлик
йўқ,
Сен ўша қолу бало
ҳукмидан менга бало
қилдинг].

Мана бу лирик шеър Ҳамзанинг форс-тожик тилини тўла-тўкис билганлигидан, форс-тожик классик адабиётидаги образлар, актив қўлланадиган турли мажозлардан хабардор эканлигини билдиради. У яна бошқа зуллисонайн адиблар сингари ширу шакар (муламмa) да ҳам қалам тебратган. Булар Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг етук икки тилда ижод этувчи адиб, сермаҳсул ижодкор бўлганлигининг ёрқин ифодасидир.

Баҳром БАФОЕВ,
филология фанлари кандидати, Ўзбекистон ССР ФА А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг катта илмий ходими.

ҲАМИША ЭЛ ХИЗМАТИДА

Партия ва ҳукуматимиз Совет савдосини ривожлантириш, харидорларга хизмат қилишни яхшилаш ҳамда савдо ходимларига ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг ишлаш жойларини яхшилаш учун қатор тадбирлар белгиламоқда.

Бу тадбирларда аҳолига хизмат кўрсатишнинг прогрессив шаклларини тинмай ривожлантириш, механизация воситаларини ҳамма чоралар билан жорий қилиш, савдони ташкил қилишда илғор методларни қўллаш, ҳар бир сотувчининг иш вақтидан унумли фойдаланиш, уларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш кабилар назарда тутилган.

Маълумки, бугунги кундаги Совет кишиларининг яратаётган моддий бойликларини тасаввур этиш қийин. Халқимизнинг яратаётган мўл-кўпчилиги меҳнаткашлар фаровонлигини янада яхшиланишига, уларнинг дастурхонидаги ноз-неъматларни сероб бўлишига замин бўлмоқда.

Буни биргина мисолда яққол кўриш мумкин. Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида мамлакатимиз бўйича планлаштирилган чакана товар обороти плани муддатидан илгари 1 миллиард 700 миллион сўмга ошириб бажарилди.

Шуни ўзидан кўриниб турибдики, эндиликда ҳар бир оила яхши кийиниш, тўкин дастурхон атрофида ўтириш, уйларида эса яшаш учун керакли барча жиҳозларга эга бўлиш имкониятига эга.

Ана шуларнинг ҳаммасида биз савдо ходимларининг ҳам муносиб ҳиссаси борлигидан фахрланамиз. Кейинги йилларда торгимизнинг кўп кишилик коллективи харидорларга озиқ-овқат ва саноат маҳсулотлари сотиш ишларини ҳар томонлама ривожлантириб, савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш учун меҳнат қилишмоқда.

«Қолоқларсиз ишлайлик» деган шиорга амал қилиб ишлаётган коллективимиз социалистик мусобақани қизитиб, яхшигина ютуқларни қўлга киритди. Уч йилу саккиз ойлик планни муддатидан илгари бажардик. Пландан ташқари 530 минг сўмдан кўпроқ маҳсулотлар сотилди. Бу 1975 йилнинг худди шу даврига нисбатан 6 миллион 763 минг сўмдан зиёдроқ озиқ-овқат ва саноат моллари харидорларга етказиб берилди. Кейинги йилларда партия ва ҳукуматимизнинг аҳолининг эҳтиёжига қараб зарур товарлар билан таъминлаш йўлида кўраётган тадбирлари яхши натижалар бермоқда.

Агарда ўтган йилги қўлга киритган ютуқларни 1975 йилга таққослайдиган бўлсак сут ва сут маҳсулотлари сотиш 263 минг сўм ёки 16 процент, сабзавот, мева, картошка 456 минг сўм ёки 23 процент, телевизорлар 497 минг сўм, холодильниклар 552 минг сўм, ипак газламалар 665 минг сўмлик ёки 42 процент кўпроқ сотилди.

Коллективимиз шаҳардаги савдо тармоқларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, савдо қиладиган иш жойларини кенгайтириш учун, айрим корхоналарни янги прогрессив усулга ўтказиш учун ҳаракат қилмоқда. Айниқса, харидорлар ўзларига ўзлари хизмат қиладиган магазинларни кўпайтиришга эътибор берилмоқда. Шу кунларда торгимиздаги 35 процент магазинларимиз прогрессив усулда

САВДО МАДАНИЯТИНИ ЮКСАЛТИРАМИЗ

ишлашга кўчирилган. Прилавкада меҳнат қилаётган савдо ходимларининг малакасини ошириш учун қатор тадбирлар кўрилмоқда.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси аҳолининг кенг истеъмол молларига бўлган талабларини қондиришга қаратилган.

Шаҳримиздаги савдо тармоқларида кўп йиллардан бери меҳнат қилиб, кўпчилик харидорларнинг обрў-эътиборига сазовор бўлган қатор савдо ходимлари торгимизнинг эришаётган ютуқларига муносиб ҳисса қўшишмоқда.

Х. Акбаров, К. Зокиров, З. Аксанова, Т. Зокиров, М. Расулов каби қатор савдо ходимларимиз планни бажариш билан бирга олган социалистик мажбуриятларини ҳам ошириб бажаришга эришмоқдалар.

Торгимиз коллективи бундан ҳам катта ютуқларга эришиши мумкин эди. Шу кундаги харидорлар талабига тўла жавоб бериш учун бизда 12 минг 200 квадрат метр савдо қилиш жойларига эга бўлишимиз керак бўлса, шу кунларда биз 8040 квадрат метр савдо қиладиган жойга эгамиз. Ана шу мавжуд жойлардан имкони борича унумли фойдаланишга ҳаракат қилинмоқда. Уларнинг кўпчилиги эски биноларга жойлашган бўлгани учун савдонинг прогрессив усулига айримларини кўчиришнинг иложи йўқ. Шунинг учун уларнинг айримларини ремонтдан чиқариб, янги усулда савдо қилишга мослаштирилмоқда. Бу беш йилликда ўзимизнинг маблағимиз ҳисобига шу кунгача савдо тармоқларини 1870 квадрат метрга кенгайтирдик. Шаҳримизда меҳнат қилаётган ўртоқ Донийёрбеков бошлиқ йўл ремонт қурилиш бошқармаси коллективи яхши ташаббус билан чиқишди. Улар ўзлари иқтисод қилган маблағлар ҳисобига торгимиз учун 130 квадрат метр ҳажмга эга бўлган савдо қилиш учун бино қуриб берди. Бу шаҳримиздаги корхоналар ичида бошланган биринчи дастлабки қадам бўлди. Агарда бошқа корхоналар ҳам улардан ўрнак олиб бизга яқиндан ёрдам беришганда аҳолига савдо хизмати кўрсатиш янада кенгайган ва маданияти ошган бўларди.

Ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида 46 миллион 505 минг сўмлик турли саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилиш плани берилган. Планга қўшимча 100 минг сўмлик савдо қилиш учун социалистик мажбурият олганмиз. Бунинг учун бизда барча имкониятлар бор.

Аҳолига савдо хизмати кўрсатаётган ходимларимизни рағбатлантириш мақсадида дам олиш зонаси ташкил қилганмиз. Чирчиқ дарёсининг соҳилига жойлашган соя-салқин бу оромгоҳда дам олиш учун ҳамма шароитлар мавжуд. Шанба, якшанба кунлари планларни ошириб бажараётган ходимларимиздан 15—20 киши бу ерга келиб дам олиш имкониятига эга. Бошқа тадбирлар билан бир қаторда савдо ходимларимиз учун амалга оширган бу ишимиз муваффақиятларимиз гарови бўлмоқда.

Партиямизнинг XXV съезди биз савдо ходимлари зиммасига ҳам жуда катта вазифалар юклаган. Бундан кейин ҳам аҳолига замонавий хизмат кўрсатадиган савдо шохобчаларини кенгайтириш, савдо маданиятини ошириш, харид қилиш вақтларини тежаш учун барча тадбирларни кўрамиз.

С. БАРАКАЕВ,
Янгийўл шаҳар савдо бўлимининг директори.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЛЮДВИК СВОБОДА ВАФОТ ЭТДИ

ПРАГА, 20 сентябрь. (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, ЧССР Президенти, ЧССР ҳукумати, ЧССР федерал мажлиси ва Миллий фронт Марказий Комитети чуқур қайғу билан маълум қиладиларки, Чехословакиянинг атоқли давлат, сиёсий ва ҳарбий арбоби, ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, армия генерали Людвик Свобода узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг бугун 83 ёшида вафот этди.

ЧТК агентлиги хабарида бундай дейилади: ўртоқ Л. Свобода ўзининг бутун ҳаётини Чехословакия халқига, социализм, тинчлик ва тараққиёт ишига бағишлади. У Чехословакияни озод қилишда, Чехословакия халқ армиясини тузишда, социализм қурилишида ғоят катта роль ўйнади. Л. Свобода миллий мудофаа министри, ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзоси ва ЧССР президенти лавозимларида ишлади. Л. Свобода сиймосида Чехословакия номи унинг тарихига абадий ёзилган улуғ инсондан жудо бўлди.

ЭРОНДАГИ АҲВОЛ

ТЕҲРОН, 20 сентябрь. (ТАСС). Эроннинг диний раҳбари оятулло Ҳумайни Эрондаги давлат ҳокимиятига дунёвий идеология эмас, балки ислом дини асос қилиб олинганини, шу сабабли бу асосга кимки қаршилик қилса, йўқ қилиб ташланишини айтди. «Кейхан интернэшнл» газетасининг хабар қилишича, у Исфаҳон шаҳрида Эрон ҳарбий-ҳаво кучларининг ҳарбий хизматчилари ҳузурида гапириб бундай деди: бизнинг ҳукуматимиз ислом ҳукуматидир, шу боисдан сизлар диний раҳбарларни қўллаб-қувватлашингиз лозим, уларнинг статуси янги конституцияда мустаҳкамлаб берилган. Янги Эрон конституциясига ва ислом республикасига қарши чиққан ҳар қандай кимса йўқ қилиб ташланади.

ЛОНДОН, 20 сентябрь. (ТАСС). Англияда чиқадиган «Дейли телеграф» газетасининг хабар қилишича, яқин вақт ичида Форс кўрфазида Эрон флотининг катта ҳарбий-денгиз машқлари ўтказилади. Бу — шу йил февралида Эронда революция қилинган пайтдан бери мамлакат қуролли кучлари ўтказадиган дастлабки машқлар бўлади. Газетанинг уқтириб ёзишича, машқ ўтказиш тўғрисидаги хабар «ғарб ҳарбий доираларида мамнуният билан кутиб олинди, бу доиралар Эрон ҳарбий-денгиз кучларининг Форс кўрфазидаги активлиги кучайганини табрикламоқдалар», чунки улар бу активликнинг кучайиши «шу райондан ғарб мамлакатларига нефть етказиб бериш хавфсизлигини таъминлашга кўмаклашади» деб умид қилмоқдалар.

ТЕҲРОН, 20 сентябрь. (ТАСС). Эрон Курдистонида қўзғолончилар билан ҳукумат қўшинлари ўртасидаги тўқнашувлар давом этмоқда. «Кейхан интернэшнл» газетасининг хабарига кўра, кейинги кунларда курд қўзғолончилари Карманшоҳ, Доаб ва Урумия атрофларида ҳукумат қўшинларининг ва «Ислом республикаси посбонлари корпусининг» бўлинмаларига ҳужум қилганлар. Натижада ҳарбий хизматчилардан саккиз киши ўлдирилган ва бир неча киши асир қилиб олиб кетилган.

Меҳободда ҳукуматга қарши ғалаёнларнинг қатнашчилари оммавий равишда қамоққа олингандан кейин Эрон Курдистони демократик партиясининг отрядлари Меҳободни қўлга киритишга уриниб кўрганлар. «Теҳрон таймс» газетаси Меҳободда қуролли группалар пайдо бўлганини, улар ислом ҳукуматининг юқори мансабдор вакилларини ўлдириш мақсадини кўзлаётганликларини хабар қилди.

Ғарбий Озарбайжон вилоятининг генерал-губернатори Ҳақгўй «Бомдод» газетасининг мухбири билан суҳбатда Меҳободдаги вазият кескинлашганлиги муносабати билан магазинлар ва ҳукумат муассасалари ёпиб қўйилганини айтди. Шунингдек у Сардашт ва Ашнавия шаҳарларидаги кескин вазият ҳамон бўшашмаганини ҳам хабар қилди.

ҚАЛЛОБ ЯЛЛО ҚИЛИБ ЮРИБДИ

ПАРИЖ, 20 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда Франциянинг адлияси ҳеч қачон шуғулланмаган товламачилик ва қалбакичиликнинг энг қўпол ҳодисаларидан бири устидан ўтказилган суд мажлиси беш йил давом этиб, яқинда тугади. Машъум ном чиқарган товламачи Самуэль Флатто — Шаронни Париж жиноий суди беш йил қамоқ жазосига ва 30 минг франк жарима тўлашга ҳукм қилди. Бу қаллоб француз адлиясидан қочиб, Исроилга борган ва у ерда 1977 йилда кнессет депутатлигига сайланган. Суд уни ер олиш чоғидаги ғайри қонуний ҳийла-найранглар учун ва 400 миллион франк даромадини Франция солиқ маҳкамасидан яширганликда айблади.

Уни қамоққа олиш учун халқаро орган бўлмиш Франция ҳукуматининг маъмурлари фирибгарни топширишни талаб қилган бўлишига қарамай, Флатто-Шарон парламент даҳлсизлигидан ҳуқуқий фойдаланиб, Исроилда ялло қилиб юрибди. Бош министр Бегин ўзи унга ҳомийлик қилиб, Франция маъмурларининг талабига кескин қарши чиқди.

ҲАР ЙИЛИ Германия Федератив Республикасида 25 мингга яқин киши ишсизликнинг кучайиши ва уй эгаларининг ўзбошимчалиги туфайли бошпанасидан ажралмоқда.

Сурат ГФРда чиқадиган «Арбайтерфотографи» журналидан олинган.

ТАСС фотохроникаси.

ЖИДДИЙ ТАШВИШ

ДЕҲЛИ, 20 сентябрь. (ТАСС). Хитойнинг Ҳиндистон чегарасидаги иғвогарлик ишлари кучайиб бораётганлиги муносабати билан маҳаллий матбуот жиддий ташвиш изҳор этмоқда.

«Пресс эйша интернэшнл» ахборот агентлигининг хабар қилишича, Пекин Ҳиндистон билан чегарадош Бутан қироллигига ўз қуролли отрядларини тобора кўпроқ юбормоқда, Ҳиндистоннинг Нагаленд, Манипур штатларида ва иттифоқдош Мизорам территориясида сепаратчи исёнчиларни қўллаб-қувватламоқда. Бу ишларнинг ҳаммаси «кучли Хитой» бўлишидан манфаатдор эканини ошкора айтаётган Вашингтоннинг кўрсатмаси ва маъқуллаши билан қилинмоқда.

Ўша агентлик яна шуни эслатиб ўтадики, Хитой 1962 йилги агрессия давомида Ҳиндистондан босиб олинган территориянинг бир қисмини ҳамон оккупация қилиб турибди. Ана шундай шароитда Ҳиндистон ўз хавфсизлигини таъминлаш учун зарур чораларни кўриши, шунингдек Осиёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашдан манфаатдор тинчликсевар давлатлар билан дўстликни мустаҳкамлаши лозим, деб уқтиради агентлик.

АМЕРИКА Қўшма Штатлари стратегик қуролларнинг энг янги системаларини яратиш ишларини жадаллаштирмоқда. Яқинда Флорида штатидаги Канаверал бурнида «Трайдент» ракетасининг навбатдаги синови ўтказилди.

Суратда: «Трайдент» ракеталари билан жиҳозланадиган дастлабки Америка атом сув ости кемаларидан бири.

АП — ТАСС фотоси.

ЧЕРТСАМ, КУНГЛИМ ЯЙРАР МЕНИНГ ДУТОРИМ

Ўзбек миллий чолғу асбоблари ишлаб чиқарадиган Тошкент экспериментал фабрикасида тайёрланадиган маҳсулотлар ҳажми йил сайин ошиб бормоқда. Фабриканинг С. Абдусаматова раҳбарлик қилаётган қолипловчилар бригадаси ишлаб чиқариш топшириқларини 115—120 процент бажариб социалистик мусобақада етакчилик қилмоқда. Суратда: Сайёра Абдусаматова янги маҳсулот билан.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ҚАДИМИЙ ВА НАВҚИРОН САНЪАТ

СОВЕТ ЦИРКИ 60 ЁШДА

Карнай, сурнай ва ноғораларнинг оромбахш садоси одамларни катта сайилга чорлайди. Бу ерда жами каттаю-кичикни ўзига ром этадиган, азалдан бери ўзбеклар юрагининг энг тўрида авайлаб асраб келаётган санъат турларидан бири — дор ўйини бошланмоқда... Дорбозчи елкасига ёш болани чиқариб олган, кийимлари ҳам ўзига хос: эгнида тўқ кўк рангдаги атлас кўйлак, қизил шалвар, теридан тикилган шиппак кийиб олган. Елкасидаги болани мувозанатда тутган ҳолда қия дордан кўтарилади. Сўнгра аста-секин гўё дорнинг мустаҳкамлигини синаб кўраётгандай биринчи босқичгача юриб боради ва орқага қайтади. Энди кўзларини боғлатиб аста-аста иккинчи босқичгача ўтиб боради. Музика садолари яна авжига кўтарилади. Бу — ўзимизнинг миллий, илдизи олис бобокалонларимизни ижодига туташадиган анъанавий халқ циркидир. Қадим замонлардан буён халқимиз орасида шуҳрат қозонган «Дор ўйин», «От ўйин» деб аталган томошаларда цирк санъатининг — дорбозлик, чиғириқда гимнастика, муаллақчилик, масхарабозлик, ёғоч оёқда рақс, халқа, хум, лаган ўйинлари, чавандозлик ва полвонлик, сеҳргарлик ва созандалик турлари ижро этилган.

Ўлкамизда Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонгач, миллий санъатимизнинг бу турлари қайта тикланди, якка санъаткорлар коллективларга бирикди ва йилдан-йилга уларнинг фаолияти ривожланди. Деярли ҳар бир областимизда миллий цирк санъатининг у ёки бу тури билан шуғулланиб келаётганлиги ва бу санъат отадан болага, авлоддан авлодга мерос бўлиб бораётганлиги улкан ҳодисадир. Бу санъат—миллий маданиятимизнинг ажралмас бир бўлагини ташкил этувчи халқ циркидир. Шу ўринда халқимизга сидқидилдан хизмат қилиб келаётган, оддий шогирдликдан забардаст устоз даражасига етган, кексиз санъаткорлардан Мадаминжон Юсупов (Пахтаобод), Қосимжон Абдуллаев (Бухоро), Ғофуржон Қодиров (Наманган) ва Киммсан Назаралиев (Андижон)ларнинг номини ҳурмат билан тилга олиш жоиздир. Ажойиб полвон ва дорбозчи Жўрахўжа Норхўжаев (Косонсой), наманганликлар таълимини олган дорбозчи—масхарабоз Равшан Комилов (Ўш), Одамбой Иброҳимов (Хоразм) каби ёшлар қадимий дор санъатининг анъаналарини ўзларига мерос қилиб олиб, республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида меҳнаткашлар учун хизмат қилмоқдалар.

Тошкент Давлат циркининг замонавий шарт-шароитларга эга бўлган янги биноси фойдаланишга топширилиши катта аҳамият касб этди. Ҳозирги кунда бу санъат даргоҳи ўрта ҳисобда кунига 2,5 минг, дам олиш кунлари эса 10—12 мингдан зиёд цирк ихлосмандларини ўз бағрига олмоқда. Иттифоқимиз бўйича эса бу рақамлар янада салмоқлидир. Мамлакатимиздаги жами 64 стационар ва 50 дан зиёд «Саҳнадаги цирк» коллективлари ҳар куни ўрта ҳисобда 100 мингдан зиёд томошабинга ўз санъатларини намойиш қилмоқдалар. Совет циркининг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги роли катта аҳамият касб этмоқда. Совет циркининг ажралмас қисми ҳисобланган ўзбек цирк санъати ҳам ўз сафида барча совет халқларининг вакилларини бирлаштириб, шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятимизни ривожлантиришга хизмат қилмоқда.

Ҳозирги пайтда ижодий фаолият кўрсатаётган Грузия, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Қирғизистон, Бошқирдистон цирк коллективлари Улуғ Ватан урушининг энг оғир ва ҳаёт-мамот жанглари кетаётган 1942 йилда ўзбек совет цирки негизида юзага келган десак хато бўлмайди. Ўша йили ўзбек, рус, украин, белорус, афғон, эрон, тожик ва бошқа миллат вакилларидан 120 кишидан зиёд санъаткорни бирлаштирган ўзбек циркида уч бўлимдан иборат программа тайёрланган эди. Биринчи программани Ғафур Ғулом сценарийси асосида Н. С. Байканов ва Бобохўжаевлар саҳнага олиб чиқдилар. Томоша «Фронт учун, ғалаба учун!» деб номланган эди. Шундан сўнг кўпгина программалар Совет Иттифоқининг ўнлаб шаҳарларида намойиш қилинди...

Шонли юбилей кунларида ўзбек совет профессионал циркига асос солган ва кўп йиллар давомида самарали ишлаган, цирк сулолаларига бош бўлган РСФСР ва ЎзССР халқ артисти Тошкенбой Эгамбердиев, Ўзбекистон ССР халқ артистларидан Карим Зарипов, Муҳаммад (Чаққон) Хўжаев, Акрам Юсупов, Т. И. Заставников номларини алоҳида ҳурмат билан тилга олсак арзийди. Саҳнага булар билан ёнма-ён Ўзбекистон ССР халқ артисти Юсуф қизиқ Шакаржонов, республикада хизмат кўрсатган артист Охунжон қизиқ Ҳузуржонов, чиғириқчимиз Замира Маллиева, курашчи Тошполвон Тожиаъзоев шогирдлари Зуҳур ва Аскар полвонлар чиқишган. Йиллар ўтар экан, эндиликда Ўзбекистон ССР халқ артистлари Лола Хўжаева, Обиджон Тошкенбоев, Ҳаким Зариповлар ҳам турли номер ва аттракционларнинг асосчиси ва бошловчилари бўлдилар. Тошкент Давлат циркининг юбилей программасида бу устозлар билан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Лобар, ўғли Анвар Хўжаев ва Олим Тошкенбоевлар «Дорбозлар» ўйинини намойиш этадилар.

1919 йил 27 августда В. И. Ленин имзо чеккан «Театр ишини национализация қилиш» декрети асос солган Совет циркининг 60 йиллик юбилейи Ўзбекистоннинг барча цирк артистлари, минглаб ихлосмандларининг катта байрамидир. Чунки бу тарихий ҳужжатда таъкидлаб ўталганидек, шу кунларда ҳам совет цирк санъати энг халқчил, демократик ва кўпчиликка манзур бўлиб келаётган санъат турларидан биридир. Ўзбек совет цирки санъаткорлари улкан шодиёнани нишонлар эканлар, ўз репертуарларини янги-янги программалар билан кенгайтира бориб, бундан буён ҳам халқимизни коммунистик руҳда тарбиялашга хизмат қиладилар.

Тўлқин ОБИДОВ,
санъатшунослик кандидати.

«ҚИЗИЛ КИТОБ» САҲИФАЛАРИДА

ЗАҲАРДАН МАЛҲАМ

«Вокруг света» журналининг 1930 йил 25—26 сонларида республикамиз шароитида учрайдиган илонларнинг нодир хислатлари ҳақида мақола босилган бўлиб, унда 1929 йили Ўрта Осиёда 1 миллиондан ортиқ илон териси тайёрланганлиги, келгуси йили бу рақам икки баравар ортиши ҳақида маълумот берилган эди.

Дарҳақиқат, 1928 йилда Ўрта Осиё Госторгига қарашли «Туркменгосторг» деб номланган идора бошчилигида илонларни қириш учун оммавий юриш бошланди. Бу идора қуйидаги шиорни ўртага ташлади.

«Душманларингиз бўлмиш илонларни шафқатсиз қиринг. Улар қанчалик кўп қирилса, шунчалик яхши. Биз унинг териси эвазига газлама, тамаки, қанд, совун ва бошқа буюмлар берамиз. Илон териси —чет элнинг сўнгги модаси. Ундан соябонларга банд, китоб жилди ва модали туфлилар тайёрлашда фойдаланилади. Мода бизни олтин пул билан таъминлайди».

Бу маълумотдан кўриниб турибдики, илонлар фақат териси учун оммавий қирғин қилиниб, унга барча—чоллар, болалар, хотин-халажлар ҳам сафарбар этилган. Ўшандан буён бор-йўғи ярим аср вақт ўтди. Эндиликда Ўрта Осиё ва Қозоғистонда заҳарли илонлар сонини кўпайтириш масаласи ҳақида қайғурилмоқда.

Дарвоқе, бу нарсалар нима учун керак? Беихтиёр газетхонда ана шундай савол туғилиши мумкин. Илонларни кўпайтиришнинг боиси шундаки, унинг заҳаридан аксарият кўпчилик касалликларни даволаш учун қимматбаҳо малҳам тайёрланади. Бу малҳамдан кишилар умрини узайтириш, оғир дарддан халос этиш учун фойдаланиляпти. Демак, илон фойдали махлуқ. Биз бугун республикамиз шароитида учрайдиган кўлвор илон ҳақида ҳикоя қиламиз.

Кўлвор илон анча йирик: узунлиги 1—1,5, баъзан 2 метрга боради. Усти оч ёки тўқ кулранг бўлиб, кўкиш, сариқ, жигар рангда товланиб туради. Жилоси ҳар хил. Орқасида йирик, танасининг икки ёнида эса майдароқ доғлари бор. Қорни эса оқ рангда.

Одатда кўлвор илонлар тоғ этакларида, улар оралиғидаги водийларда ҳаёт кечиришади. Қоя-тошларнинг ёриқларига, улар орасидаги ковакларга, баъзан эса кемирувчиларнинг инларига кириб яшашади. Асосан чуғурчуқ, чумчуқ, қораялоқ, тўрғай, кўрсичқон ва бошқа жониворлар билан озиқланадилар. Жониворларни овлаш учун у даҳшатли қурол-кучли заҳар тиши билан таъминланган. Бу тишлар оғизнинг олд қисмига жойлашган бўлиб, узунлиги 1,5 сантиметргача етади. Илоннинг оғзи берк пайтларда тишлари қимирламайди. Оғзи очилганда эса у чангак шаклида кўтарилади. Баъзан илон чаққан пайтда тишлари синиб кетиши ҳам мумкин. Лекин, орадан кўп ўтмай ўрнидан янги заҳар тиши ўсиб чиқади. Барча илонларники сингари кўлвор илоннинг тишларида ҳам заҳарли безлар мавжуд.

Кузатишлар шуни кўрсатдики, илонлар ҳач қачон биринчи бўлиб одамга ҳужум қилишмайди. Фақат уларни безовта қилиш, тасодифан босиб олиш натижасидагина бахтсиз ҳодисалар рўй бериши мумкин.

Фанда илонларнинг 17 йилгача умр кўриши маълум бўлса-да, аслида уларнинг ўртача умри 4—5 йилга тенг. Йирик урғочи илонлар йилига 40 тагача тухум қўйишади. Улар тухумдан кўпаядилар.

Лекин, шунга қарамай бу жониворнинг камайиб кетиш хавфи туғиляпти. Шу боисдан ҳам республика ҳукумати бир қатор ибратли тадбирларни амалга ошираётир. Жумладан, маълум муддатга қадар илонларни овлаш қатъиян ман этилганлиги фикримизнинг далилидир.

Ҳозир республикамизда йилига 600 га яқин илон тутилмоқда. Бу кўлвор илонлардан медицина учун қимматбаҳо заҳар олинади. Заҳар асосан ёз фаслида олиниб, йилнинг қолган фаслларида эса илонларга тегилмайди. Баъзан эса илоннинг заҳари тутилган жойдаёқ олиниб, уларга озор етказмай, қўйиб юборилятпи. Бизнингча, сўнгги усул анча қулай бўлиб, бу табиий ресурслардан зарарсиз фойдаланиш имконини беради.

Заҳарли илонларни сақлаш давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим ишдир. Бу ишга энг аввало жамоатчиликни кенг жалб қилиш керак. Улар яшайдиган жой қатъий назоратда бўлмоғи лозим. Илонларни қонунсиз ушлаш, бошқа йўл билан қириш сингари ишларга чек қўйиш мақсадга мувофиқ бўларди. Ноёб бойлик — илонларни сақлаш давлат ўрмон хўжалиги, овчилар инспекцияси каби маълум ташкилотлар зиммасига юкланса, янада яхши бўларди. Шундагина СССР «Қизил китоби»га киритилган кўлвор илонни кўпайтирган ва мамлакатнинг қимматбаҳо заҳарга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондирган бўламиз.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ПАХТАЗОРДА

«Ким ўзарга» баҳсимиз
«Тез ўзарга» баҳсимиз
Теримда хўп қўл келди.
Қолмайин деб опамдан
Ёнларида кўп елдим.
Ҳар чаноққа нигоҳим,
Югурар елдан олдин.
Қўлларимга тез қўнар
Майингина «оқ олтин».
Ортда қолдим, шошсам ҳам
Ким ўзарга баҳсида.
Лекин бундан тобланиб
Чиниққаним яхши-да:
Идрок, ақлим қайралиб,
Ғайрат булоғим тошди.
Кучга тўлиб қўлларим,
Чаққонлигим ҳам ошди.

ДЕҲҚОН

— Сўзлари жуда камми?
Қизиқ деҳқон амаким.
Ё уялиб тортинар —
Давраларда гоҳо жим.
— Укажоним бил, аввал:
Вазмин камтар амаким.
Юз бор чақиб сўз мағзин
Ўйлаб айтар амаким.
Лекин кўпроқ дил сўзи
Ҳосилининг қўрида.
Элга меҳри ёниқдир
Юрагининг тўрида.

Ғани АБДУЛЛАЕВ.

ҚИЗ ХАЁЛИ

Қиз хаёли оққушлардек
Кузга учади.
Қиз хаёли оппоқ дала —
Томон кўчади.
Ҳозир эса ғўза кўм-кўк,
Қуёшга интиқ.
Меҳнат қилар азамат қиз,
Ва куйлар қўшиқ:
Пайкалларга тонгда чиқдим
Қизлардан олдин.
Йўргалатиб эгатларда
«Ташсельмаш» «отин».
Тошиб кетар чаноқлардан
Ҳадемай пахтам.
300 тонна олтин териш
Ватанга ваъдам,
Ишлайберсам, ишлайберсам
Толмасдан сира.
Беллашганда дўстларимдан
Қолмасман сира».
Қиз хаёли оққушлардек
Кузга учади...

Муҳаммаджон ҚЎШОҚОВ.

СПОРТ

ШАХСИЙ БИРИНЧИЛИК УЧУН

Донецк шаҳрининг «Локомотив» стадионида ўтган куни теннис бўйича мамлакат шахсий чемпионатининг байроғи кўтарилди. Бу ерда мамлакатимизнинг энг кучли 48 аёл теннисчиси ва 64 эркак спортчи юксак мукофот учун куч синашадилар. Мусобақанинг дастлабки учрашувлари бўлиб ўтди. У республикамиз спортчиларига қувонч келтира олмади. Ўзбекистон чемпиони В. Колесниченко кутилмаганда 18 ёшли тбилисилик теннисчи Р. Геворкянга йирик ҳисоб билан (6:0, 6:1) ютқазиб қўйди. Бугун аёллар ўртасидаги учрашувлар бошланади.

●

КУЧЛИЛАР САФИДА

Хоккей бўйича биринчи лига эркаклар командалари ўртасида мамлакат чемпионати мусобақалари тугашига икки тур қолди. Лекин шунга қарамай, Ленинскнинг «Старт» командаси 50 очко тўплаб, муддатидан илгари биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи-тўртинчи ўринлар учун уч команда даъвогарлик қиляпти. Улар Душанбанинг «Ҳосилот», Ленинграднинг «Волна» ва Тошкентнинг «Политехник» коллективларидир. 41 очко тўплаган «Ҳосилот» командаси навбатдаги тур ўйинларини сафарда ўтказишади. Ундан бир очко орқада қолаётган «Волна» эса ўз майдонида Черновцининг «Университет» командасини қабул қилади. 39 очкога эга бўлган тошкентликлар эса Ботумида икки ўйин ўтказадилар.

●

ЁШЛАР КУРИГИ

Кеча Марказий «Пахтакор» стадионида «Советский спорт» газетаси соврини учун ёш енгил атлетикачиларнинг саралаш мусобақалари бошланди. Майдонга олти команданинг ёш спортчилари чиқдилар. Улар «Спартак», «Меҳнат», «Буревестник» болалар- ўсмирлар спорт мактабларининг, шунингдек, Тошкент, Андижон, Самарқанд ўқувчиларининг вакилларидир. Ғолиблар Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Узсовпроф ва кўнгилли спорт жамиятларининг мукофотлари билан тақдирланадилар.

[Газетамизнинг навбатдаги сони 23 сентябрда чиқади].

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ажойиботлар ОЛАМИДА

«МАРМАРДАН ИШЛАНГАН ОРЗУ»

ДЕҲЛИДАН Агра шаҳригача уч соатлик йўл. Машина ойнасидан чангалзор ва қалин ўрмонлар, дарахтларда гўё турган жойида қотиб қолгандек кўринадиган қушлар, ҳовузларда бемалол ястаниб ётган ҳўкизлар кўзга ташланади. Йўловчи кўз ўнгида кичик-кичик қишлоқлар, шакар-қамиш майдонлари, чанг босган кенг баргли дарахтлар бирин-кетин ўтаверади.

Ниҳоят Агранинг тор кўчалари кўринди. Одамлар, сигирлар, эгасиз итлар, серқатнов жойда зич ўрнашиб олиб турли-туман буюмлар билан олди-сотди қилаётган кишилар шунчалик кўпки, йўлдан кесиб ўтишнинг ўзи амри маҳол. Ниҳоят, бир-икки кўчадан бурилиб, сафаримиздан кўзлаган манзилимизга етиб олдик. Бу — жаҳон маъморчилигининг ноёб дурдоналаридан бири Тож Маҳалдир.

«Оламнинг саккизинчи мўъжизаси» деб ном олган бу кошона Жамна дарёси қирғоғида ўрнашган. У Бобир авлодларидан бири Шоҳ Жаҳоннинг хотини Мумтоз Маҳалга (яъни, «улуғвор» демак) мавзолей сифатида бунёд этилган. Мумтоз Маҳал 1629 йилда вафот этган. Худди шундан сўнг мақбара қурила бошлаган. 20 минг ишчи йигирма икки йил мобайнида оқ ва қизил мармардан бу иншоотни қурган.

Шундан буён ўтган уч юз йилдан кўпроқ вақт давомида Тож Маҳал бир неча бор бутунлай йўқ бўлиб кетиши мумкин эди. Аввало, инглизлар мустамлака ҳукмронлигининг манфур йилларида Ҳиндистон миллий маданиятини менсимаган босқинчилар Тож Маҳалда ўғрилик қилдилар. Унинг ранго-ранг деворларини безаб турган ҳамма қимматбаҳо тошларни ўйиб олдилар, мақбаранинг ўзини эса... отхонага айлантирдилар.

Ҳиндистондаги Британия генерал-губернатори лорд Бентинк эса «корчалонлик» қилиб, ўтган асрнинг 30-йилларида Тож Маҳални бузиб, унинг мармарларини кўтарасига сотмоқчи ҳам бўлди-ю, аммо бу ўтакетган ваҳшийлик, ҳайриятки, содир бўлмади. Ўша даврдаги газеталарнинг ёзишича, инглиз ҳукмдори «маҳаллий аҳоли орасида қўзғолон кўтарилиши»дан чўчиб, ёвуз ниятидан воз кечган.

Тож Маҳални бузишга ботинолмаган мустамлакачилар «оламнинг саккизинчи мўъжизаси» бадиий қийматини пасайтиришга уриндилар, гўё бу кошона ҳинд услуби учун «бегона» услубда қурилган эмиш. Меъморчиликнинг ажиб ёдгорлигини гўё «Европалик меъморлар қурган» деган афсона ҳам пайдо бўлган: Тож маҳал меъмори венециялик Жеронимо Веренео эмиш.

Бироқ, ҳинд манбаларида кўрсатилишича, Тож Маҳал меъмори Устод Исо афанди эди.

Албатта, Тож Маҳалдек гўзал бинонинг якка ягона меъмори бўлмаган. Олимларнинг фикрича, бундай меъморлар яна бир нечта бўлган.

Мавзолейни бунёд қилишда ўша вақтдаги Шарқ илғор маданияти тўла-тўкис ўзлигини намойиш этган. Лекин Тож Маҳал аввало, яхлит ҳинд-мусулмон маданиятининг, шу икки маданият ўзаро таъсирининг самарасидир.

Афсуски, ҳозир Тож Маҳал хавф остида қолган. Унинг нақшин деворларини «яра-чақа» босмоқда, яъни саноат корхоналарининг осмонўпар миноралардан ҳавога чиқувчи заҳарли бирикмалар Тож Маҳалга зарар етказмоқда.

Айрим мутахассислар бу ғаройиб иншоотни зарарли кимёвий моддалардан асраш учун уни махсус плёнка билан ўраб қўйишни таклиф қилмоқдалар.

Ҳиндистон ҳукумати «оламнинг саккизинчи мўъжизаси»ни сақлаб қолишнинг турли йўл ва услубларини муҳокама қилмоқда. Келгуси авлодлар ҳам «мармардан ишланган орзу»ни ҳайрат билан томоша қилиш имконига эга бўладилар, деб ишониш учун ҳамма асослар бор.

И. СУЧКОВ.
(АПН).

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
22 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ
ЯНГИ ПРОГРАММА
СОВЕТ ЦИРКИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН
Юбилей программалари

ПРОГРАММАДА:
ЦИРК САНЪАТИНИНГ БАРЧА ЖАНРЛАРИ.
СОВЕТ ЦИРКИНИНГ УСТАЛАРИ.
МОСКВА ЦИРКИНИНГ АРТИСТЛАРИ ВА
ЎЗБЕК ЦИРКИНИНГ ЕТАКЧИ АРТИСТЛАРИ:

«ЎЗБЕКИСТОН ЙИГИТЛАРИ».
РАҲБАР — Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳаким ЗАРИПОВ.
Ўзбекистон ССР халқ артисти Лола ХЎЖАЕВА раҳбарлигидаги

«ЎРГАТИЛГАН ИТЛАР».
Ўзбекистон ССР халқ артисти Обиджон ТОШКЕНБОЕВ иштирокида
Олим ТОШКЕНБОЕВ раҳбарлигидаги

«ЎЗБЕК ДОРБОЗЛАРИ».
Доимо манежда Москва цирки масхарабозлари Александр ГРИМАЙЛО, Николай ЯШЧУКОВ ва Ўзбекистон ССР халқ артисти Обиджон ТОШКЕНБОЕВ.

Томошабинлар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.
КАССА СОАТ 10.00 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
Коллектив бўлиб келиш учун қуйидаги телефонлар бўйича заявкалар қабул қилинади:44-35-84, 44-35-91.

Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси базасидаги
128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Совет Армияси сафидан запасга бўшатилган йигитлар ва 18 ёшдан юқори бўлган қизлардан
1979—80 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
троллейбус ҳайдовчиси. Ўқиш муддати—6 ой.
трамвай ҳайдовчиси. Ўқиш муддати — 5 ой.
Стипендия — 75 сўм. Бошқа шаҳарликларга ётоқхона берилади. Ўқишга қабул қилинганлар ҳунар-техника таълими системасидаги ўқувчилар ва транспорт ходимлари учун белгиланган барча имтиёзлардан фойдаланадилар.
МАШҒУЛОТЛАР — группалар комплектлангандан сўнг бошланади.
Билим юрти адреси: Тошкент-125, Красновосточная кўчаси, 3 «а»-уй (71, 17, 69-автобуслар, 13, 22-трамвайлар, 18-троллейбусларнинг «Красновосточная кўчаси» бекати).

БОКУ ШАҲРИДА
30 СЕНТЯБРДА
1966 ЙИЛГИ ДАВЛАТ 3 ПРОЦЕНТЛИ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИНИНГ
106-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ
ЗАЕМ БЎЙИЧА ЮТУҚЛАР ҲАЖМИ 40, 100, 500, 1.000, 2.500 ВА 5.000 СЎМ ҚИЛИБ БЕЛГИЛАНГАН.
Заём облигациялари 10 ва 20 сўмлик қилиб чиқарилади.
10 сўмлик заём облигациясига чиққан ютуқнинг ярми тўланади.
ҲАР БИР 100 МИЛЛИОН СЎМГА 512 МИНГ 560 СЎМЛИК 9 МИНГ 400 ТА ЮТУҚ ЎЙНАЛАДИ.
ЗАЕМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИ ҲАММА ОМОНАТ КАССАЛАРИДА СОТИЛАДИ ВА СОТИБ ОЛИНАДИ.
ДАВЛАТ 3 ПРОЦЕНТЛИ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!
СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАСИ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Буратино кўргазмаси. 10.35 — Ҳақиқат излаб. Бадиий фильм. 4-серия. 11.35 — Ота-оналар. Сизлар учун. 12.25 — Тонгги почта. 12.55 — Советлар ва ҳаёт. 13.25 — Спортлото. 13.40 — Москва Кремлининг архитектураси. 2-кўрсатув. 14.10 — Здоровье. 14.55 — Дунё воқеалари. 15.10 — Камалак. 15.45 — Қушлар биз томонга учиб келяпти. Бадиий фильм. 16.55 — Талабларингизга биноан учрашувлар. 17.55 — Ҳайвонот оламида. 18.55 — Концерт. 19.55 — Ҳамдўстлик. 20.25 — Лейк-Плесидда Олимпия олдидан ҳафталик. Фигурали учиш. 21.30 — Время. 22.05 — Миниатюралар театри. 23.15 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Ёш овозлар. 10.50 — Ёшлик. 12.20 — Ўзбекистон спорти. 12.50 — Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган кунининг 90 йиллигига. Театр. Туроб Тўла. Замон ҳукми. 13.50 — В. И. Лениннинг «Туркистон коммунистларига» мактубининг 60 йиллигига». В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалидан репортаж. 14.20 — «Советский спорт» газетаси соврини учун енгил атлетика бўйича болалар ва ўсмирлар спорт мактабларининг Бутуниттифоқ мусобақалари. 18.20— Ҳамро бувининг эртаклари. 18.30 — Санъат гунчалари. 19.00 — Инсон ва қонун. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистоннинг баракали хирмони учун. 23.00 — Синган тақа. Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23|IX да Оловуддиннинг сеҳрли шамчироғи (12.00), Афсоналар водийси (19.00). 25|IX да Флория Тосна.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23|IX да Тошкентнинг нозанин маликаси, 24|IX да Ужарлар.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 23|IX да Совет циркининг 60 йиллигига бағишланган юбилей программалари (12.00, 16.00 ва 19.30).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор — 336495; 325302, редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.

БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик —325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 07476. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е—2573.